

Template for programmes supported from the ERDF (Investment for Jobs and growth goal), ESF+, the JTF, the Cohesion Fund and the EMFF – Article 16(3)

CCI	
Title in EN	<i>South-East Region Regional Operational Program (SE ROP)</i>
Title in national language(s)	<i>PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD-EST</i>
Version	Draft 1
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	
Eligible until	
Commission decision number	
Commission decision date	
Member State amending decision number	
Member State amending decision entry into force date	
Non substantial transfer (art. 19.5)	Yes/No
NUTS regions covered by the programme (not applicable to the EMFF)	
Fund concerned	☒ ERDF
	☐ Cohesion Fund
	☐ ESF+
	☐ JTF
	☐ EMFF

* Numbers in square brackets refer to number of characters.”

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Reference: Article 17(3)(a)(i)-(vii) and 17(3)(b) CPR

Regiunea Sud-Est se plasează pe poziția a doua ca mărime la nivel național, după Regiunea Nord-Est, acoperind o suprafață de 35.762 km², ceea ce reprezintă 15% din suprafața totală a țării și cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

Investițiile regionale sunt cu atât mai importante având în vedere că Regiunea Sud-Est este singura care are deschidere la mare, acest aspect oferindu-i oportunitatea de dezvoltare a transportului maritim și fluvio-maritim, dar și activităților conexe și nu numai (depozitare, comerț, etc.). În această regiune se regăsesc porturile maritime Constanța (cel mai mare de la Marea Neagră), Mangalia și Midia, precum și cele fluvio-maritime (Brăila, Galați, Tulcea și Sulina), porturile românești constituind o importantă componentă a rețelei fluvial-maritime europene.

POR SE 2021-2027 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, completând și dezvoltând direcțiile și prioritățile de dezvoltare regională conținute în strategiile naționale/ regionale și implementate prin POR 2014–2020 și alte programe naționale. Concluziile evaluării intermediare a POR 2014–2020 confirmă că nevoile de dezvoltare identificate în perioada anterioară de programare, nu numai că rămân actuale, dar chiar au fost amplificate de impactul contextului economico-social actual ce a afectat profund economia și societatea românească, cu implicații majore asupra nivelului de creștere economică, ocupării, mediului de afaceri, educației, turismului și, inevitabil, asupra nivelului de trai al populației.

Obiectivul general al POR SE 2021-2027 este reprezentat de creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunii, capabilă să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul ei de inovare și de asimilare a progresului tehnologic. Tipurile de acțiuni propuse vor conduce la reducerea disparităților și la transformarea Regiunii Sud-Est într-o regiune mai atractivă, într-un spațiu economic stabil și diversificat în care cercetarea și inovarea au un rol activ.

POR SE 2021-2027 s-a construit pe o abordare de tip bottom up, dar și top-down, în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu PDR SE 2021-2027, precum și cu strategiile naționale sectoriale și documentele europene relevante.

POR SE 2021-2027 are la bază următoarele **obiective strategice regionale**, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii, precum și a principalelor direcții de acțiune strategică menționate în documentele strategice naționale și europene relevante:

- **OSR 1** *Susținerea inovării, prin stimularea dezvoltării mediului antreprenorial, a sectorului CDI și a colaborării dintre acestea, în vederea utilizării de produse și procese inovative, în contextul specializării inteligente.*

Produsul intern brut la nivelul Regiunii SE a avut o evoluție pozitivă în ultimii ani, ajungând la 20,9 miliarde euro în 2018, față de 14,4 miliarde în 2012. În aceeași perioadă, PIB pe locuitor a crescut cu mai mult de 50%, de la 5.708 euro în 2012, la 8700 euro în 2018 (Eurostat, date provizorii pentru 2018). Cu toate acestea, **nivelul de dezvoltare al regiunii se menține scăzut**, aceasta situându-se pe ultimele locuri în UE, la mai puțin de o treime din media comunitară (31.000 euro/ locuitor). Intraregional, județul Constanța înregistrează cel mai ridicat nivel de dezvoltare economico-socială, cu o valoare a PIB de peste 5 ori mai mare decât Tulcea, județ situat pe ultimul loc (7,9 miliarde euro vs. 1,4 miliarde euro, date 2017).

Un factor important care limitează competitivitatea la nivelul Regiunii Sud-Est este capacitatea de inovare scăzută a economiei. Regional Innovation Scoreboard 2019 clasează Regiunea Sud-Est ca inovator modest, performanța inovării scăzând cu 19,5% în perioada 2011-2019, pe fondul subfinanțării cronice a sectorului de CDI (0,07% din PIB, date 2017) dar și a ecosistemului regional de inovare insuficient structurat. Capacitatea regională de finanțare a inovării este deosebit de scăzută, mai ales în etapele inițiale. În urma proceselor de descoperire antreprenorială (EDP) organizate la nivel regional a reieșit necesitatea sprijinirii cercetării încă din fazele incipiente ale acesteia (TRL3¹), pentru ca apoi rezultatul să fie dezvoltat și introdus în piață.

În vederea creșterii indicelui regional de inovare sunt necesare investiții pentru stimularea domeniului CDI și a mediului de afaceri, inclusiv prin stimularea transpunerii rezultatelor cercetării în piață. Cererea pentru finanțarea infrastructurilor de cercetare prin intermediul POSCCE 2007-2013, POC 2014-2020 și

¹ Technological Readiness Level

programele naționale a demonstrat necesitatea acordării de sprijin în această zonă în contextul în care nivelul alocărilor pentru investițiile publice și private în domeniul CDI sunt foarte mici. În cadrul POC la nivelul Regiunii SE au fost implementate 13 proiecte, majoritatea dintre acestea vizând intervenții în domeniul TIC la nivelul IMM-urilor. Prin programul național PNCDI III organismele de cercetare din Regiunea Sud-Est au beneficiat de fonduri și au realizat investiții pentru cercetare în domeniile naționale de specializare inteligentă.

Activitatea de CDI din regiune este redusă ca intensitate, atât în ceea ce privește numărul unităților de CDI, al persoanelor angajate în sector, cât și al rezultatelor cercetării. **Cooperarea dintre mediul de cercetare și cel de afaceri are loc în principal pe bază ad-hoc**, ceea ce împiedică valorificarea potențialului de inovare existent. Numărul structurilor și serviciilor de sprijin pentru inovare, de tipul entităților de inovare și transfer tehnologic (EITT) este limitat, iar eficacitatea lor este slabă.

Dezvoltarea economică și specializarea inteligentă a Regiunii SE nu pot fi separate de **adoptarea tehnologiilor digitale**. Analiza pieței și potențialul de dezvoltare al sectoarelor definite ca strategice pentru Regiunea Sud-Est au arătat necesitatea introducerii și utilizării în economie a produselor/ serviciilor/ proceselor inovative digital, cu valoare adăugată sporită, care permit în timp recuperarea decalajelor față de regiunile mai dezvoltate.

În cadrul atelierelor de descoperire antreprenorială a fost identificată **nevoia de sprijin a IMM-urilor pentru a putea să își organizeze serviciile digitale, să le înțeleagă și să implementeze servicii digitale noi**. Una dintre soluțiile acestei probleme este reprezentată de Centrele de Inovare Digitală (DIH). La nivelul Regiunii SE funcționează trei centre de inovare digitală.

O analiză preliminară a nevoilor întreprinderilor pentru servicii de digitalizare² a arătat faptul că interesul acestora este ridicat, dar că nevoile lor sunt diferite. Firmele mari au exprimat îngrijorare față de posibilele vulnerabilități cibernetice ce pot afecta securitatea unor infrastructuri critice. Firmele mici, care nu folosesc tehnologii avansate, au exprimat nevoia de servicii complexe, integrate, de tip ghișeu unic, pentru a primi consultanță și pentru transfer de cunoștințe în vederea digitalizării afacerii. La polul opus, firmele inovative, ce folosesc deja tehnologii avansate, doresc o relație cu mediul academic pentru a prelua ideile creatoare ale resursei umane la care DIH poate da acces.

Ecosistemul antreprenorial regional este insuficient dezvoltat. Densitatea IMM este scăzută, supraviețuirea și creșterea acestora este dificilă, iar activitatea economică se concentrează în sectoare slab intensive în tehnologie și cunoaștere. Instituțiile de sprijinire a afacerilor reprezintă un factor vital pentru creșterea atractivității regiunilor ca locații pentru investiții în activități economice și sociale și un instrument cheie pentru impulsivarea mediului de afaceri regional și local.

În vederea menținerii și dezvoltării avantajelor competitive, principalele provocări la care IMM-urile trebuie să răspundă, se referă la: adaptare rapidă la semnalele pieței, îmbunătățire continuă a produselor și serviciilor livrate – prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc.

În ciuda unei slabe culturi a inovării, mediul privat a arătat un interes în creștere pentru operațiunile POC și POR 2014-2020 dedicate întreprinderilor, AP2 din cadrul POR fiind una dintre axele cu cele mai bune rezultate deoarece a răspuns nevoilor firmelor. Clusterelor au jucat un rol de catalizare și au contribuit semnificativ atât la configurarea parteneriatului regional de tip helix cvadruplu, cât și la diseminarea ulterioară a informațiilor și cunoașterii dobândite prin participarea activă în procesele de descoperire antreprenorială.

Utilizată pentru prima dată în perioada de programare 2014-2020, abordarea privind specializarea inteligentă (S3) a devenit baza investițiilor în cercetare și inovare din cadrul FEDR. Strategia de Specializare

² Sursa: Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est

Inteligență a Regiunii Sud-Est stabilește domeniile de specializare inteligentă cu cel mai promițător potențial de creștere competitivă și inovatoare pentru regiune.

Ca urmare a nevoilor identificate, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est vizează următoarele obiective specifice: creșterea ponderii cheltuielilor cu activitatea de cercetare – dezvoltare și inovare în PIB regional, creșterea numărului parteneriatelor public-private care să desfășoare activități CD, creșterea numărului personalului implicat în activități CDI de la nivelul entităților care desfășoare activități CD, crearea unor mecanisme care să faciliteze transferul rezultatelor CDI către potențiali utilizatori: agenți economici, instituții publice, ONG-uri.

Lansarea investițiilor finanțate prin AP 1 POR 2014-2020 a necesitat luarea anumitor măsuri și parcurgerea unor etape pentru a se asigura un cadru optim obligatoriu pentru a avea o implementare eficientă și efectivă a proiectelor finanțate în domeniile de specializare inteligentă.

Mai mult, în paralel, s-a implementat în România, sub coordonarea JRC și cu finanțare DG Regio, Inițiativa Lagging behind regions. Regiunea Sud-Est a beneficiat de această inițiativă în etapa 2 când s-a oferit sprijin metodologic, cursuri, etc. în special pentru îmbunătățirea funcționării EDP și formarea potențialilor beneficiari de proiecte prin JRC, concretizându-se în pregătirea lansării unui apel de proiecte în cadrul OS 1.2 din POR, pentru proiecte cu abordare multisectorială, dar și sprijin pentru designul și implementarea finanțării unui nou tip de proiect: proof of concept, prin Banca Mondială, intervenții care vor continua și în această perioadă.

Urmare a experienței dobândite, pentru perioada de programare 2021-2027 **condițiile minime de funcționare a micro-climatului de inovare regional există**, procesul de descoperire antreprenorială este inițiat și funcționează, iar structura instituțională de guvernantă a RIS3 (CRI) și-a demonstrat eficacitatea.

Astfel, au fost create premisele necesare asigurării unui **portofoliu de proiecte calitativ, matur și asumat**, care să fie finanțat prin OP 1 în perioada 2021-2027 și care să contribuie la consolidarea sustenabilității sistemului regional de inovare și să susțină eforturile de transformare economică a regiunii.

- ***OSR 2 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii***

Orașele SMART înseamnă orașe mai plăcute, mai inclusive și în care tehnologia simplifică existența locuitorilor și a administrației publice locale. Abordarea SMART are ca rezultat o implicare mai mare în tot ceea ce înseamnă procesul de administrație publică, mai multe oportunități pentru mediul de afaceri și cetățeni, beneficii care se traduc prin îmbunătățirea calității vieții. Conceptul merge dincolo de relaționarea dintre cetățeni și furnizorii de servicii publice și oferă instrumentele ce încurajează cetățenii să fie mai activi și mai participativi în viața comunității. Astfel, un Smart City va fi un loc mai atractiv pentru a locui, a munci și a se recrea.

În același timp, în scopul de a obține un oraș mai sustenabil, deschis și prietenos cu cetățenii lui, este necesară utilizarea unui instrument foarte important, și anume tehnologia informației și comunicației.

Digitalizarea este, de asemenea, un factor esențial pentru stimularea inovării și a competitivității. Deși în România sectorul TIC este bine reprezentat, contribuind cu 6-7% la PIB-ul national, acest potențial nu se regăsește fructificat la nivelul administrațiilor publice și mai ales la nivelul managementului urban.

- ***OSR 3 O regiune mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și a adaptării la schimbările climatice***

Atenuarea și corectarea efectelor negative ale activităților umane asupra mediului reprezintă o provocare majoră, care necesită acțiuni la toate nivelurile, individual, local, național și internațional. România s-a aliniat rapid la acest proces de implementare a aquis-ului comunitar, luând măsuri concrete atât la nivel normativ, dar și în practică, în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea situației în domeniul schimbărilor

climatică. Totuși, planurile de măsuri adoptate nu-și pot genera efectele pozitive fără asumarea responsabilității și fără investiții la nivel local.

În Regiunea Sud-Est, principalele surse de poluare se identifică la nivelul aglomerărilor urbane. Sursa principală de poluare o reprezintă emisiile de noxe generate de traficul rutier, mai ales prin utilizarea intensivă a autoturismului personal pentru deplasări în interiorul orașelor. O altă cauză o constituie și eficiența energetică scăzută a clădirilor rezidențiale și publice, fondul construit fiind unul învechit fizic și moral.

Infrastructura verde este, de asemenea, deficitară, suprafața de spațiu verde care revine fiecărui locuitor din mediul urban fiind foarte redusă, respectiv sub 10mp/cap locuitor.

În regiunea Sud-Est, lipsa intervențiilor coordonate și reducerea capacității investiționale a autorităților locale urbane a condus la apariția terenurilor abandonate/degradate/neutilizate. La acestea se adaugă dimensiunea redusă a spațiului verde din mediul urban, precum și programele insuficiente de sprijin al coridoarelor ecologice și al biodiversității din mediul urban și periurban, care se repercutează negativ asupra calității vieții populației.

Crearea unor orașe mai ecologice prin dezvoltarea unei mobilități durabile, inteligente și intermodale, reziliente în fața schimbărilor climatice, reprezintă un pas important în calea adaptării la schimbările climatice în Europa.

Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în zona lor funcțională, precum și în celelalte municipii și orașe se va realiza prin intermediul investițiilor prevăzute în SIDU și PMUD.

O altă problemă stringentă a zonei periurbane este reprezentată de slaba dezvoltare a rețelelor de infrastructură edilitară (rețele de apă potabilă și canalizare, pentru comunitățile mici), ceea ce afectează negativ calitatea vieții locuitorilor din aceste zone.

- ***OSR 4 Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, prin investiții în infrastructura rutieră de transport regional ca factor determinant al dezvoltării economice, reziliente în fața schimbărilor climatice, sigură și operațională, capabilă să asigure legături rapide și eficiente la rețelele de transport internațional, interregional și intraregional precum și fluidizarea circulației bunurilor și persoanelor, asigurând un standard european al infrastructurii, valorificând astfel și poziția geo-strategică a regiunii.***

Dezvoltarea infrastructurii regionale de transport reprezintă o condiție necesară pentru implementarea cu succes și a celorlalte priorități de dezvoltare ale Regiunii Sud-Est pentru perioada 2021-2027, contribuind la dezvoltare economică, creșterea mobilității persoanelor și mărfurilor și nu în ultimul rând la conectarea infrastructurii de transport regionale și locale cu rețeaua TEN-T. Asigurarea accesului la rețelele de transport internațional, național și regional este, așadar, o prioritate importantă pentru susținerea dezvoltării economice a regiunii.

Deși în ultimul timp au fost făcute numeroase investiții din fonduri europene în rețeaua rutieră de transport, aceasta rămâne insuficient dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare, afectând competitivitatea economică și dezvoltarea durabilă a regiunii. Până în 2019, investițiile realizate cu ajutorul fondurilor UE au dus la demararea lucrărilor la 4.364 km de drumuri noi sau reconstruite, dintre care 692 km în rețeaua TEN-T. Calitatea și fiabilitatea rețelelor rutiere din Regiune sunt slabe, iar gradul de siguranță în trafic este scăzut, în special pentru participanții nemotorizați (pietoni și bicicliști). Utilizarea bicicletei ca mijloc de locomotie pentru activități productive sau educative este încă în stadii incipiente, facilitățile pentru deplasările pietonale sau velo fiind rare.

Zonele unde infrastructură este inadaptată la cerințele traficului european influențează dinamica dezvoltării economice. Totodată trebuie avut în vedere că agricultura este un domeniu specific regional iar drumurile județene preiau aproape integral transportul recoltei la momentul campaniei agricole.

Conectarea infrastructurilor regionale, cu coridoarele majore de transport TEN-T va spori accesibilitatea comunităților locale, în special rurale, stimulând creșterea economică prin dezvoltarea oportunităților de afaceri în arealul menționat și crescând gradul de ocupare al forței de munca disponibile în aceste zone prin facilitarea navetei către aglomerările urbane care oferă oportunități sporite. Îmbunătățirea condițiilor de circulație rutieră va conduce totodată și la creșterea accesului la obiectivele turistice din regiune crescând potențialul dezvoltării de noi activități economice pentru populația zonei.

Infrastructura de transport rutier a marilor centre urbane fără centură sau variantă ocolitoare este congestionată în orele de vârf. Congestia traficului rutier reprezintă o problema omniprezentă la nivelul tuturor aglomerărilor urbane din regiune (municipiile reședința de județ și zonele urbane funcționale ale acestora), generând consecințe negative atât din punct de vedere economic cât și sub aspectul siguranței participanților la trafic.

Deși o realitate din punct de vedere socio-economic, zonele urbane funcționale și relațiile dintre unitățile administrativ teritoriale care compun astfel de structuri, nu sunt susținute de o infrastructura de conectivitate adecvata. În acest sens se impune o abordare integrată a problemelor de mobilitate la nivelul marilor aglomerări urbane din regiune.

Zona Metropolitană Constanța reprezintă prima structura administrativă de acest tip din România, fiind alcătuită din 14 localități. ZMC se dorește a fi un instrument administrativ eficient în scopul promovării unor proiecte comune de dezvoltare integrată a zonei și de atenuare a discrepantelor de dezvoltare dintre localități, un facilitator privind atragerea investițiilor și a Fondurilor Structurale, o platformă de colaborare între unitățile administrativ-teritoriale componente și un nucleu de dezvoltare a serviciilor publice.

Numărul utilizatorilor în transportul public urban este în continuă scădere la nivelul orașelor, concomitent cu creșterea intensivă a numărului de autovehicule personale (INS) cu efecte asupra poluării, creșterii congestiei traficului și consumuri energetice mari, iar numărul de pasageri transportați de către operatorii de transport în aceste areale urbane a scăzut. Fluidizarea și organizarea corespunzătoare a traficului, în special la nivelul punctelor nevralgice generatoare de congestie (intersecții aglomerate, puncte de intrare în oraș, zonele limitrofe marilor centre comerciale etc.) constituie o prioritate necesară a fi reflectată în planurile de investiții publice, inclusiv la nivelul POR SE 2021-2027.

- ***OSR 5 Îmbunătățirea calității învățământului și creșterea accesului populației la educație prin dezvoltarea infrastructurii aferente***

La fel ca și restul țării, între provocările cu care se confruntă Regiunea Sud-Est numără accesul și participarea inegală la educație și rata ridicată de părăsire timpurie a școlii (21,3% în 2019), cu precădere în mediul rural și în comunitățile afectate de sărăcie sau excluziune socială (Sursa: *Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027*). Între cauzele identificate pentru această situație se numără și capacitatea insuficientă a infrastructurii educaționale, inclusiv a lipsei infrastructurii care ar trebui să asigure condițiile de acces pentru persoane cu dizabilități, ceea ce afectează negativ experiența în școală atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice, crescând riscul de abandon școlar și de scădere a calității educației. Adoptarea măsurilor de distanțare fizică impuse de recenta criză medicală vor adânci și mai mult această problemă, în special în mediul urban. Deși fondurile sunt limitate, finanțarea trebuie să fie prioritizată și pentru infrastructura școlară încadrată în cel mai mare risc seismic sau care nu îndeplinește standardele minime de funcționare, pentru a avea o infrastructură școlară sigură și de calitate în regiune, pentru elevi și cadre didactice. În anul școlar 2018-2019, în regiune erau înscriși un număr de 387.614 elevi în **învățământul preuniversitar**, reprezentând aproximativ 12% din totalul național. Datele indică o scădere de 5,7% per ansamblul a populației școlare, excepție făcând însă învățământul special (primar și gimnazial), învățământul profesional și învățământul postliceal și de maiștri. În regiune funcționează 863 unități școlare

de învățământ preuniversitar, distribuite pe toate nivelurile de educație. În ultimii 10 ani, la nivel regional s-a constatat o scădere a acestora, excepție făcând învățământul liceal și de maiștri.³

Datele din surse administrative⁴, dar și evaluările de impact ale investițiilor realizate prin POR 2007-2013 și 2014-2020, evidențiază diferențe semnificative în ceea ce privește capacitatea infrastructurii educaționale, atât între mediul urban și cel rural, cât și între nivelurile de învățământ. Astfel, aproape 60% dintre unitățile de învățământ dispun de o capacitate extinsă, dar acestea deservesc doar 34% din populația școlară totală. În același timp, 10% dintre unitățile de învățământ sunt supraaglomerate, deservind aproape un sfert din populația școlară totală. Fenomenul de supraaglomerare predomină în mediul urban și în ciclul secundar, 24% dintre elevii din mediul urban și 23% dintre elevii din învățământul secundar fiind afectați de către acesta. În Regiunea Sud-Est, supra-aglomerarea unităților de învățământ (preșcolar, primar, gimnazial și liceal) se manifestă cu precădere în județele Constanța, Galați, Buzău și Tulcea unde între 98% și 56% dintre elevi sunt expuși acestui fenomen. Județele Brăila și Vrancea au între 48% și 33% dintre elevi expuși fenomenului de supraaglomerare (Sursa: *Strategia națională pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2017–2023*). Capacitatea insuficientă a sălilor de clasă, luând în calcul și recenta pandemie cauzată de coronavirus, va duce la creșterea riscului de părăsire timpurie a școlii, adâncind probleme precum: repetenția, adecvarea vârstei elevilor la nivelul clasei și abandonul școlar. O altă problemă care duce la părăsirea timpurie a școlii este și nivelul ridicat al sărăciei, conform *Raportului de țară din 2020 privind România*, unde Regiunea Sud-Est ocupă primele 2 locuri, alături de Regiunea Nord-Est.

La nivel regional, 62.362 copii sunt înscriși în 132 unități școlare, în **învățământul preșcolar**, însă participarea la educație timpurie este profund dezechilibrată, doar 44% dintre copii de vârstă preșcolară din mediul rural fiind cuprinși în învățământ (față de 34.923 copii în mediul urban). Una dintre cauzele acestei situații este capacitatea insuficientă a infrastructurii educaționale preșcolare. În mediul urban, locurile insuficiente în grădinițe au fost compensate în mare măsură de servicii private.

În anul 2018, la nivel regional, în cele 30 unități publice de **învățământ antepreșcolar** la nivel regional, erau înscriși 1.809 copii cu vârsta cuprinsă între 0-4 ani, (majoritatea din mediul urban), reprezentând doar 2% din totalul grupei de vârstă. Restul se află în grija unui părinte, a familiei sau în creșe administrate privat. Această situație este determinată de un deficit semnificativ de servicii de îngrijire de tip creșă accesibile financiar, în condițiile în care, în ultimii 5 ani, numărul de creșe a rămas aproape constant.⁵

În anul școlar 2019-2020, în regiune erau școlarizați 67.770 elevi în unitățile de învățământ profesional și tehnic de stat și particular (ÎPT), cuprinși în 174 școli (distribuiți în 2.725 clase), școlile fiind distribuite la nivel județean astfel: 17 școli la Brăila, 28 școli la Buzău, 53 școli la Constanța, 33 școli la Galați, 24 școli la Tulcea și 19 școli la Vrancea. **Învățământul profesional și tehnic (IPT)** la nivel regional este încă insuficient racordat la realitățile economice și, mai ales, defazat de trendul și cerințele pieței forței de muncă. Una din cauze o constituie și slaba dotare materială a unităților de învățământ de profil, aspect ce influențează negativ calitatea actului didactic și educațional. În unele cazuri, infrastructura insuficientă scade atractivitatea acestui tip de învățământ în rândul elevilor. Acțiunile și măsurile propuse în strategia regiunii de finanțare a infrastructurii și dotării învățământului terțiar este susținută inclusiv de *Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015-2020* care propune ”dezvoltarea și modernizarea infrastructurii instituțiilor de învățământ terțiar și a resurselor relevante, inclusiv a spațiilor de învățare ținând cont de tendințele de dezvoltare economică în raport cu cerințele pieței”. La nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada de programare 2014-2020 s-au finanțat 6 școli din ÎPT, astfel: 2 școli în județul Constanța, 2 școli în județul Vrancea și câte

³ Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027, capitolul infrastructura de educație

⁴ Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR), gestionat de către Ministerul Educației și Cercetării

⁵ Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027, capitolul infrastructura de educație

1 școală în județele Brăila și Galați, cu o valoare de peste 12,5 milioane euro. În județul Tulcea, în zona ITI Delta Dunării, s-au finanțat 3 școli ÎPT, valoarea investițiilor fiind de peste 10 milioane euro.

În linie cu obiectivele *Strategiei pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2017–2023*, elaborată de Ministerul Educației, Regiunea Sud-Est își propune să abordeze **disparitățile dintre mediul rural și cel urban**, ținând cont în același timp de discrepanțele intra-regionale, evidenciate de **distribuția neuniformă a unităților școlare între județe**, în concordanță cu numărul beneficiarilor finali (elevi care beneficiază de infrastructura reabilitată/modernizată/nou construită). Se continuă, astfel, eforturile investiționale derulate în perioadele anterioare de programare, când au fost realizate investiții vizând 150 de unități școlare (73 în perioada 2007-2013 și 77 în perioada 2014-2020), din cele 870 din regiune.

În teritoriul ITI Delta Dunării, sectorul educației se confruntă cu probleme în ce privește combaterea inaccesibilității și o populație în declin a elevilor. Există proporțional mai puțini profesori atestați în Delta (67%) față de restul județului Tulcea (89%). Câteva comune și-au închis școlile din cauza numărului scăzut de elevi și a costurilor de funcționare ridicate, iar transportul la alte școli a devenit o problemă. În plus, școlile se confruntă cu lipsa canalizării, a încălzirii centrale, iar în unele situații cu lipsa apei potabile (Sursa: *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2014-2030*).

În regiune, **învățământul superior** este reprezentat de 2 centre universitare principale localizate în Constanța și Galați, în care funcționează 6 universități, cu numeroase facultăți. În cadrul acestora studiază un număr de 38.722 studenți, în creștere cu 11% față de anul 2013. Infrastructura de educație nu dispune de dotări suficiente pentru a răspunde nevoilor regionale și interregionale iar o mare parte a echipamentelor se află în pericol de uzură morală. Mai mult, în condițiile distanțării fizice, dar și pe fondul expansiunii mediului digital, este de așteptat ca numeroase activități educaționale să se mute în mediul online, iar în prezent universitățile din regiune au nevoie de investiții în această privință.

Investițiile în infrastructura universitară continuă inițiativele derulate prin POR 2014-2020, prin care s-au finanțat 3 proiecte, de care beneficiază peste 7.000 studenți. De asemenea, acțiunile și măsurile propuse în strategia regiunii de finanțare a infrastructurii și dotării învățământului terțiar susțin obiectivele *Strategiei Naționale pentru Învățământ Terțiar 2015-2020*.

Sustinerea investițiilor în infrastructura educațională, la toate nivelurile de studii, va îmbunătăți calitatea și atractivitatea mediului școlar, atât pentru elevi, cât și pentru personalul din învățământ, va contribui la creșterea calității serviciilor de educație și va susține accesul și participarea la educație, în special pentru grupurile vulnerabile.

De asemenea, investițiile în infrastructura fizică și digitală vor contribui la creșterea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața forței de muncă și la dobândirea competențelor digitale, necesare atât elevilor, cât și cadrelor didactice.

- ***OSR 6 Creșterea atractivității Regiunii Sud-Est prin valorificarea potentialului turistic și al patrimoniului cultural și natural***

Regiunea de dezvoltare Sud-Est dispune de o identitate consacrată în domeniul turistic, cu un potențial valoros și bine recunoscut național și internațional, reprezentată mai ales de Rezervația Biosferei ”Delta Dunării” și litoralul Marii Negre. Regiunea dispune de un potențial deosebit și în domeniul turismului balnear, terapeutic și de sănătate, în special prin resurse precum Lacul Techirghiol (județul Constanța) sau Lacul Sărat (județul Brăila).

În aceasta categorie se încadrează și centrele/bazele de agrement tip tabere școlare existente în zona litorală, Delta Dunării, sau în zonele montane. Acest potențial este prea puțin promovat și exploatat, fiind necesare investiții în ceea ce privește dezvoltarea facilităților de tratament și terapii.

Patrimoniul bogat de resurse naturale (litoralul însoțit al Mării Negre, falezile Dunării, Delta Dunării, relieful montan etc.), precum și patrimoniul cultural au favorizat dezvoltarea acestui sector. Totuși, contribuția turismului la PIB-ul regional, care se ridică la cca. 19,3% (peste media națională de 18,42%), se situează încă mult sub potențialul de care regiunea dispune.

Patrimoniul cultural antropoc (monumente și vestigii istorice, elemente arhitectonice, etc) este bine reprezentat la nivelul regiunii și constituie un important factor de atractivitate turistică, numărând 2887 monumente istorice, ceea ce reprezintă 10% din totalul național. Monumentele de clasă A, aparținând celor cu valoare națională sau universală, cuprind 651 de elemente de patrimoniu, iar cele de categorie B, monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul local, numără 2.236 elemente de patrimoniu. Cu toate că au fost realizate investiții pentru conservarea și punerea în valoare a acestora în perioadele anterioare de finanțare, nevoia de investiții este mare, pentru că majoritatea sunt în stare de degradare și nu sunt integrate în circuite turistice.

Deși reprezintă o regiune turistică dezvoltată și cu mare potențial, oferta culturală atât în sine, dar și ca produs turistic complementar este scăzută, iar acest aspect își are cauza și în precaritatea infrastructurii culturale aferente (teatre, muzee, case memoriale etc.).

Turismul de nișă, precum cel ecologic, de itinerar, de croazieră sau cel de afaceri, reprezintă de asemenea un produs turistic secundar sau subsidiar ofertei principale, dar și un element de competitivitate cu valoare intrinsecă proprie, care ar putea contribui substanțial în ceea ce privește o valorificare a bazei de cazare existentă (cca. 1/3 din numărul total de locuri din unitățile de primire turistică de la nivel național).

Srijinul financiar al Uniunii Europene obținut prin POR 2014 -2020, a permis îmbunătățirea parțială a infrastructurii de turism în regiune. Cu toate acestea, necesarul de investiții este cu mult mai mare, fapt reieșit din valoarea proiectelor depuse, pentru care nu a mai existat finanțare.

Rolul multiplicator dovedit al turismului va contribui la amplificarea sustenabilă, pe orizontală și verticală, a efectelor pozitive la nivelul întregii economii regionale, generând emulație antreprenorială, inclusiv în ceea ce privește capitalul autohton, oferind totodată oportunități de locuri de muncă pentru locuitori, în special pentru tineri. În prezent, sectorul turistic din Regiunea Sud Est generează peste 50.000 locuri de muncă, iar sezonul turistic atrage anual tineri la început de carieră, mai ales în sectorul HORECA.

De altfel, un element relevant în favoarea turismului din Regiunea Sud Est îl constituie resursele umane calificate în acest domeniu, ținând cont de tradiția, dar și de oferta educațională și de formare profesională care vizează acest sector de activitate.

- ***OSR 7 Întărirea capacității administrative la nivelul AMPOR și beneficiari pentru o bună implementare a POR***

Având în vedere provocările identificate la nivelul resurselor umane implicate în implementarea POR, este necesară menținerea stabilității personalului, atât prin asigurarea unor condiții materiale (ex. dotări tehnice, etc.), financiare adecvate activității desfășurate în AM, cât și prin măsuri de instruire/ perfecționare conform cerințelor impuse de modificări ale legislației europene/ naționale. Luând în considerare că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a POR, în perioada 2021–2027, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a sprijinului direct și indirect. Activitățile avute în vedere prin măsurile de asistență tehnică în cadrul AP 7 vor lua în considerare lecțiile învățate în 2014-2020, provocările noii perioade de programare, precum și corelarea sistemului de implementare POR cu cerințele stabilite la nivel național în domeniul managementului FESI în vederea îmbunătățirii sistemului de implementare al programului.

Abordarea urbana

POR este un program eminent adresat mediului urban, chiar dacă în anumite apeluri de proiecte orașele sunt în competiție pentru obținerea finanțării cu zone rurale. Din punct de vedere al dezvoltării urbane, în Regiunea Est există 34 de municipii și orașe. Conform legislației naționale, împărțirea în categorii ar fi următoarea:

- a. Municipii reședință de județ (6), municipii (5) și orașe (23);
- b. Orașe poli de creștere (1), orașe poli de dezvoltare (2), centre urbane (31), conform HG 998/2007;
- c. Orașe de rang 1 (3), orașe de rang 2 (8), orașe de rang 3 (23) conform legii 351/2001.

În POR EST se va gândi un sistem adaptat specificului regiunii care să aibă în vedere translatarea principiilor coeziunii la nivel regional, date fiind actualele disparități intra-regionale. Se are în vedere construirea unui sistem care să pună în valoare următorii indicatori: nevoia de dezvoltare, capacitatea financiară reală, populația, specificitatea arealului asupra căruia se intervine.

Acest mecanism de implementare va fi determinat atât de analizele bazate pe indicatori socio economici, dar și prin consultări partenoriale ale mediului socio-economic. Detaliile mecanismului de alocare bugetară urmează a fi stabilit și validat la nivelul regiunii.

Guvernanța la nivel de axa:

Axa Prioritară 1: Structura instituțională de guvernanță a RIS3, Consorțiul Regional de Inovare (CRI SE), va fi menținută și în cadrul perioadei de programare 2021-2027 și va avea rolul de a aproba proiectele destinate structurilor CDI și de transfer tehnologic și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare ale RIS3 Sud-Est.

Axa Prioritară 4: proiectele propuse pentru finanțare în cadrul axei prioritare 4 vor fi supuse aprobării CDR SE (exceptie proiectele din zona ADI ITI Delta Dunării).

Axele Prioritare 2, 3, 5 și 6: Proiectele prioritare propuse spre finanțare în cadrul Axelor Prioritare 2, 3, 5 și 6, vor fi aprobate de următoarele structuri, după caz:

- consiliul local sau un comitet sau structură cu rol consultativ care funcționează pe lângă un consiliu local și care va avea rolul de a aproba proiectele prioritare în cadrul strategiilor de dezvoltare urbana și planurilor de mobilitate urbană durabilă ;
- ADI ITI Delta Dunării împreună cu Comitetul Consultativ care va avea rolul de a stabili proiectele prioritare în cadrul strategiei de dezvoltare integrată în zona ITI Delta Dunării;
- Consiliul ADI Zona Metropolitană Constanța, care va avea rolul de a stabili proiectele prioritare aferente zonei funcționale Constanța.

ITI Delta Dunării

În perioada 2014–2020, mecanismul ITI DD a funcționat prin alocarea unor sume distincte în cadrul diferitelor programe de finanțare, fapt ce a condus, pe de-o parte, la rezultate mai bune în atragerea de finanțări și, pe de altă parte, la siguranța utilizării acestor fonduri într-un teritoriu cu mari nevoi de dezvoltare, cu caracteristici mult diferite comparativ cu restul teritoriului României, atât în plan demografic cât și economico-social (profil preponderent agrar, lipsa unor activități industriale, potențial turistic insuficient dezvoltat, etc).

Pentru perioada 2021-2027, mecanismul ITI DD va funcționa într-un mod similar celui aferent perioadei 2014-2020.

Instrumentul ITI va fi utilizat, prin contribuția tuturor Programelor FESI 2021-2027, într-un areal format din 38 de UAT-uri din cadrul Rezervației Biosfera Delta Dunării, Județul Tulcea și nordul Județului Constanța.

Intervențiile finanțate din POR SE vor fi completate de celelalte programe operaționale participante, care vor trata intersectorial nevoile de dezvoltare locală ale teritoriului ITI Delta Dunării.

În cadrul POR SE, zona ITI Delta Dunării va beneficia de alocare financiară distinctă, cu apeluri dedicate de proiecte.

ADI ITI DD va avea următoarele atribuții:

- coordonarea intervențiilor din perspectiva realizării obiectivelor sectoriale ale Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDD DD) ce se finanțează prin intermediul mecanismului ITI;
- promovarea, susținerea derulării unor proiecte de dezvoltare integrată a zonei și de atenuare a discrepanțelor de dezvoltare între localități;
- asigurarea conformității proiectelor din perspectiva relevanței pentru SIDD DD prin avizarea propunerilor de proiecte ce urmează a fi depuse pe diferite apeluri;
- realizarea, prin procedurile proprii de lucru, stabilirea relevanței proiectelor și monitorizarea acestora, din perspectiva SIDD DD;
- monitorizarea realizării indicatorilor specifici SIDD DD.

Expertii din cadrul ADI ITI DD vor avea următoarele atribuții:

- ✓ acordarea de sprijin AM-urilor la elaborarea ghidurilor specifice dedicate apelurilor pentru ITI, prin completarea condițiilor specifice teritoriului, cerințelor, criteriilor de selecție;
- ✓ consultarea cu AM-urile cu privire la tipurile de apeluri (competitive sau necompetitive) pentru fiecare axă prioritară;
- ✓ realizarea de evaluări pentru aspectele legate de necesitatea alocării / realocării de sume între diferite axe prioritare ale unui program.

Zona Deltei Dunării este un teritoriu unic, cu caracteristici foarte specifice, care necesită o abordare integrată: resurse de mediu de importanță globală, populația izolată și marginalizată, specializare economică și vulnerabilitate, și un acces limitat la servicii. Densitatea redusă și accesul dificil la centrul Deltei fac mult mai scumpe formele tradiționale de servicii și duc la costuri mai mari datorită economiilor de scară mai mici și a costurilor ridicate de transport. O dublă provocare pentru dezvoltarea durabilă a Deltei Dunării o constituie conservarea peisajelor sale ecologice și îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii săi.

Ținând cont de diversitatea nevoilor de dezvoltare și provocări cu care se confruntă Delta Dunării se impune promovarea unei abordări integrate care să permită utilizarea integrată a fondurilor în scopul sprijinirii unei dezvoltări durabile a Deltei Dunării, fără a pune în pericol zonele protejate sensibile.

Activitatea economică și antreprenoriatul sunt slab dezvoltate având un gard de competitivitate scăzut. În principal sunt importante pentru economia locală turismul și ecoturismul, industria de construcții, alimentară (pește, carne, produse de panificație și lactate), pescuitul. Investițiile privind digitalizarea IMM-urilor și a serviciilor publice vor contribui la reducerea deficiențelor create de caracterul greu accesibil al zonei.

Conform analizei nevoilor care a stat la baza elaborării Strategiei integrate de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării, există suficiente motive pentru a îmbunătăți sistemul de transport public în zona DD în ansamblu nu numai în beneficiul locuitorilor locali, ci și al turiștilor. În general, sistemul de transport este într-o stare precară, cu limitări atât în privința accesibilității interne având în vedere suprafața mare a luciului de apă între diversele localități ale zonei, cât și pentru conectivitatea cu restul regiunii și al țării. Pentru creșterea mobilității din și în interiorul Deltei este necesară reabilitarea legăturilor de transport existente. În situația actuală, navele flotei care asigură transportul public sunt îmbătrânite și nu respectă pe deplin cerințele medii, sunt insuficiente și inadecvate condițiilor climatice extreme (îngheț, secetă, debit extrem al fluviului Dunărea) iar sistemele de ancorare sunt depășite, subdimensionate și nu răspund cerințelor de siguranță și

confort ale pasagerilor. Dezvoltarea infrastructurii de transport naval, prin asigurarea unui număr suficient de nave de transport pasageri pentru un transport de pasageri optim, constituie una dintre problemele cu impact major asupra tuturor activităților economice și a calității vieții din Delta Dunării.

Având în vedere importanța sa recunoscută la nivel global și faptul că este un sit de patrimoniu mondial natural conform UNESCO, regiunea Delta Dunării este una din cele mai importante zone naturale din Europa, care atrage vizitatori români și străini. Transportul pe apă este adesea singura opțiune pentru a ajunge și a călători spre și dinspre destinații din centrul Deltei. Există deja un sistem de servicii de transport public și îmbunătățirea acestuia este mai puțin costisitoare decât dezvoltarea unui sistem de transport paralel pentru turiști. În al doilea rând, îmbunătățirea transportului public va duce, de asemenea, la creșterea calității vieții populației locale în general iar utilizarea serviciilor de transport public de către turiști va duce la creșterea veniturilor pentru operatorii locali, ceea ce va duce la o îmbunătățire a situației economice generale a sistemului de transport public din regiune. Caracterul izolat și densitatea redusă, o constrângere pentru dezvoltarea altor sectoare, este totuși un avantaj pentru turismul bazat pe natură.

Îmbunătățirea eficienței energetice a sectorului clădiri și în domeniul transportului va prezenta o oportunitate bună pentru reducerea de GES și îmbunătățirea eficienței economice.

Serviciile de educație sunt limitate de inaccesibilitate și scăderea populației.

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării

SUERD este a doua strategie macro-regională a UE, adaptată la specificul regiunii dunărene, fiind importantă pentru Regiunea Sud-Est din perspectiva transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă care să ofere un standard ridicat de viață comunităților locale. POR 2021-2027 va contribui la implementarea SUERD prin promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD și concentrarea acestora în ariile imediat riverane Dunării în scopul maximizării impactului.

Beneficiile majore pe care Strategia le aduce Regiunii Sud-Est sunt:

- Dezvoltarea calității vieții, prin creșterea competitivității și a atractivității localităților dunărene;
- Obținerea de avantaje economice prin încheierea de parteneriate de afaceri și prin cooperări între sectorul public și cel privat;
- Atragerea de investiții în domenii strategice precum infrastructurile de transport, mediu și energie.

For the Investment for Jobs and Growth goal:

Policy objective	Specific objective	Justification (summary)
OP1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice	<i>OS a (i)</i> <i>Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i>	Capacitatea regională de CDI este modestă. În ceea ce privește cheltuielile totale pentru activitatea CD, Regiunea Sud-Est înregistra, la nivelul anului 2017, un procent al cheltuielilor CDI în PIB de doar 0,07%. Procentul a scăzut semnificativ în ultimii ani, în condițiile în care în anul 2007 cheltuielile cu cercetarea-dezvoltarea reprezentau 0,18% din PIB. În 2018 la nivel regional erau doar 2.479 de salariați implicați în activități de cercetare-dezvoltare, iar dintre aceștia, doar 1.723 erau cercetători. Regiunea Sud-Est se află pe ultimul loc în țară în ceea ce privește personalul CDI, în totalul ocupării forței de muncă (0.21%, față de media României de 0.52% și de 1.2% UE). Ponderea

inovatoare și inteligente		<p>resurselor umane în știință și tehnologie în totalul populației active (15.5%), plasează Regiunea Sud-Est sub ponderea la nivel național (19.6%) și a UE (32%).</p> <p>Prin POR 2014-2020, PI 1.1, OS 1.2 s-a lansat la nivelul Regiunii SE primul apel de proiecte prin care s-a acordat finanțare inițiativelor rezultate din procesul de descoperire antreprenorială care a reunit atât cercetarea, cât și transpunerea în piață a rezultatelor cercetării. Tot cu caracter pilot a fost apelul de proiecte de tip „proof of concept” implementate cu sprijinul Bancii Mondiale⁶, axat pe valorificarea ofertei de cercetare și stimularea cererii pentru inovare. Cu toate acestea, oferta de servicii de informare și transfer tehnologic și capacitatea de preluare a rezultatelor cercetării în industrie este slabă, fiind necesară continuarea acestui tip de intervenție. Nevoia acestor intervenții se fundamentează în principal pe capacitatea foarte scăzută de finanțare, ceea ce face ca activitatea de CDI să fie scăzută, iar cultura inovării să fie slab dezvoltată. Județele din regiune care concentrează diverse activități de cercetare sunt Constanța și Galați, având în vedere că aici sunt localizate și principalele centre universitare din regiune, clustere, institute și stațiuni de cercetare, precum și 3 din cele 4 centre de transfer tehnologic. Acestea pot deveni poli de impulsare a activității de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic din regiune.</p> <p>Cele mai multe întreprinderi inovatoare sunt de dimensiuni mici (355 de întreprinderi), 116 de dimensiuni mijlocii și doar 37 de întreprinderi mari (date 2016). Întreprinderile cu inovare de produs și /sau proces și-au redus numărul de la 1.154 în 2008, la doar 336 în 2016. În regiune, 53% dintre acestea făceau inovare numai de proces, 22% inovare numai de produs și 23% inovare de produs și proces.</p> <p>Inovarea în întreprinderi este slabă iar numărul de IMM-uri inovative care participă în activități de TT este scăzut. Ecosistemul regional de inovare este modest și fragmentat, iar colaborarea între mediul de cercetare și cel de afaceri nu are maturitatea necesară pentru a produce rezultate vizibile în economie. Astfel, din numărul total de brevete/mărci obținute de actorii regionali, foarte puține ajung să fie transferate din mediul de cercetare către mediul privat.</p> <p>Capacitatea de absorbție a inovării la nivel de firmă se poate îmbunătăți prin sprijinirea EITT, orientate spre piață și capabile să furnizeze servicii de inovare pentru sectorul privat, garantând, totodată, adaptarea și implementarea rezultatelor cercetării–inovării la nivelul firmelor pentru a putea fi exploatate. Această situație rezultă din faptul că în regiune există un număr mic de universități și institute de cercetare, iar în mediul de afaceri activitatea de cercetare nu este suficient dezvoltată.</p> <p>În Regiunea Sud–Est există 4 entități de inovare și transfer tehnologic: un CIT în cadrul INCDD, în județul Tulcea, un CTT la Galați în cadrul Universității „Dunărea de Jos” – CTT UGAL, un CTT în cadrul</p>
---------------------------	--	--

⁶ Supporting Innovation in Romanian Catching-Up Regions

		<p>Universității Ovidius din Constanța și PST de la Galați. În regiune funcționează și o serie de institute naționale de cercetare cu tradiție, centre și stațiuni de cercetare, dar și instituții de învățământ superior. Acestea pot deveni poli de impulsare a activității de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic din regiune. Conform Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii SE, se poate observa că din numărul total de brevete/ mărci, foarte puține ajung să fie transferate din mediul de cercetare către mediul privat din cauza cooperării reduse între firme și instituții de CD, numărului mic de IMM-uri inovative care participă în activități de TT, firmele sunt mai interesate de dezvoltarea capacității, distribuție și asamblare decât de activitățile de CI, rata scăzută de TT și cultura antreprenorială slabă.</p> <p>Finanțarea inovării în IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel regional are rolul de a potența specificul unic al regiunii și de a focaliza investițiile astfel încât acestea să genereze un impact cât mai mare în mediul economic local, regional, național și european și să conducă la dezvoltarea unui comerț echitabil și durabil.</p> <p>Intervențiile POR SE 2021-2027 vor susține dezvoltarea ofertei de cercetare existente pe plan regional și stimularea cererii pentru produse de inovare, continuând demersurile din perioada anterioară de programare în ceea ce privește sprijinirea inovatorilor din regiune, diversificarea serviciilor de informare și transfer tehnologic și creșterea capacității actorilor economici de a prelua rezultatele cercetării.</p>
<p>OP1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente</p>	<p><i>OS a (ii)</i> <i>Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i></p>	<p>Pe fondul dezvoltării accelerate a sectorului IT la nivelul întregii economii, numărul salariaților care lucrează în activități de servicii în tehnologia informației sau activități de servicii informatice din Regiunea Sud-Est a crescut în perioada 2008-2018 de la 1.507 la 3909 de persoane, în județul Galați regăsindu-se 45% dintre aceștia. Totuși, aceștia reprezintă doar 4% din sector, la nivel național. Numărul unitățile locale active din domeniul informației și comunicații din Regiunea Sud-Est a crescut, de asemenea, în perioada 2008-2018, de la 1.414 la 1.589, cel mai mare număr regăsindu-se în județul Constanța (628). Majoritatea acestora sunt microîntreprinderi.</p> <p>În ciuda avantajelor dovedite, în Regiunea Sud-Est majoritatea întreprinderilor nu investesc în tehnologii digitale, acestea se situează cu mult sub media UE în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale, un procent redus de întreprinderi utilizând instrumente digitale cum ar fi: analiza volumelor mari de date, mijloacele de comunicare socială sau serviciile cloud.</p> <p>Așa cum se arată în <i>Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare SE</i>, prioritatea transversală, arcul de boltă ce deservește toate prioritățile strategice enumerate în RIS este <i>Susținerea implementării tehnologiei informației și comunicării (TIC) în domeniile de specializare inteligentă.</i></p>

		<p>Soluția identificată pentru susținerea implementării tehnologiei informației și comunicării (TIC) este aceea de a sprijini dezvoltarea centrelor de inovare digitală (DIH). La nivelul Regiunii SE funcționează 3 centre de inovare digitală; CiTyInnoHub în Constața, Danube DIH în Galați și Digital Innovation Hub South East Romania.</p> <p>DIH-urile contribuie la difuzarea capacităților digitale în economia regională, permițând inovația digitală, cu accent pe prioritățile strategiei de specializare inteligentă regională. Rolul lor este acela de a sprijini firmele în transformarea lor digitală prin oferirea de facilități de testare (experimentare cu noi tehnologii digitale), abilități și instruire, sprijin pentru investiții și crearea de rețele în cadrul unui ecosistem de inovație digitală.</p> <p>DIH-urile din Regiunea Sud-Est vor deveni entități vitale, care să asigure legături directe între zona academică și de cercetare-dezvoltare-inovare și IMM-uri, prin identificarea nevoilor de digitalizare ale companiilor, astfel încât acestea să devină competitive tehnologic pe termen mediu și lung, pe plan intern și extern.</p> <p>Având în vedere că la nivelul Regiunii SE funcționează și Parcul științific și tehnologic de la Galați, iar unul din domeniile de specializare inteligentă regional este reprezentat de TIC, High Tech, Nanotehnologii și Materiale avansate, este necesară realizarea de investiții în acest domeniu în vederea creșterii gradului de digitalizare al IMM-urilor și a competitivității acestora atât pe piața internă cât și pe cea internațională.</p> <p>Investițiile POR SE 2021-2027 vor contribui la îmbunătățirea a doi dintre cei mai slabi indicatori ai regiunii: numărul de inovatori (resurse umane și IMM-uri care inovează) și investițiile firmelor în inovare. Digitalizarea produselor și a serviciilor vor genera anual venituri suplimentare la nivel regional, beneficii socio-economice și în materie de mediu prin optimizarea utilizării eficiente a resurselor.</p> <p>Regiunea Sud-Est se încadrează la un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale, cât și în alte domenii, cum ar fi managementul mediului urban.</p> <p>Experiența de până acum la nivelul administrației locale se regăsește mai ales în ceea ce privește serviciile informatizate pentru creșterea siguranței populației și în domeniul managementului traficului. Acestea au fost implementate mai degrabă în orașele mari. O parte dintre administrații au implementat soluții care facilitează plata online a impozitelor și taxelor locale, mai ales prin afilierea la platforme naționale (de ex. ghișeul.ro) dar progresul este lent.</p> <p>În ceea ce privește informatizarea transportului public, s-au înregistrat progrese, dar este necesar să continue investițiile în informatizarea sistemului, creșterea vitezei comerciale și facilitarea accesului facil la informații și modalități diverse de plată. Deocamdată, serviciile de</p>
--	--	---

		<p>informatizare sunt limitate la nivel de municipiu, neexistând o integrare cu alte sisteme de transport public. Municipiul Galați este cel mai avansat în procesul de informatizare a transportului public, celelalte municipii fiind în diferite etape de implementare a acestuia.</p> <p>În contextul implementării Strategiei Europa 2020, a fost elaborată Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud –Est care prevede susținerea adoptării de soluții de tip smart la nivelul orașelor din regiune pentru a dezvolta și eficientiza serviciile publice, a reduce consumul de energie și poluarea, a spori siguranța și ordinea publică, a fluidiza traficul, a îmbunătăți transportul public, relația cetățenilor cu autoritățile publice etc.</p> <p>Intervențiile de tip smart la nivelul orașelor vor avea o abordare integrată, vizând domenii precum: energia, siguranța populației, mobilitatea urbană și accesul general la servicii publice prin utilizarea TIC.</p>
<p>OP1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente</p>	<p><i>OS a (iii)</i> <i>Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</i></p>	<p>Regiunea Sud-Est reprezintă 11% din totalul întreprinderilor nou create la nivel național, cu 13.062 unități. Rata de creare a întreprinderilor a avut o evoluție negativă în perioada 2011-2018, scăzând de la 4,2% la 3,4% (date 2018, TempoOnline).</p> <p>În perioada 2011-2017, numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderile active noi existente la nivelul Regiunii SE a înregistrat cea mai accentuată scădere comparativ cu celelalte regiuni, de la 3,7 persoane (2011) și 2,1 persoane (2018). Firmele nou create întâmpină dificultăți în a depăși primul an de funcționare, iar dintre cele care reușesc să treacă de acest prag, foarte puține sunt interesate să investească în inovare.</p> <p>În regiune funcționează un număr redus de structuri de sprijinire a afacerilor. Acestea nu oferă serviciile necesare sprijinirii dezvoltării afacerilor, iar continuarea intervențiilor realizate și prin intermediul POR 2014-2020 este esențială pentru dezvoltarea economică regională.</p> <p>Având în vedere că primii ani de activitate presupun dificultăți în integrarea și consolidarea pe piață a firmelor, intervențiile propuse pentru sprijinirea incubatoarelor și acceleratoarelor vor răspunde nevoii de sprijinire a mediului de afaceri în fazele incipiente ale acestuia.</p> <p>La nivelul Regiunii Sud-Est, valoarea investițiilor brute a scăzut în anul 2017 față de 2008 cu 36,28%, de la 11.957 milioane lei în 2008 la 6.642 milioane lei în 2017. Investițiile brute realizate în unitățile locale active din Regiunea Sud-Est au reprezentat, în anul 2017, 6,32% din totalul investițiilor brute realizate la nivel național. La nivelul Regiunii Sud-Est, valoarea investițiilor brute a înregistrat o scădere în anul 2017 comparativ cu anul 2008, de la 11.957 milioane lei (2008) la 7.619 milioane lei în anul 2017, scăderea fiind de 36,28%. Cea mai importantă scădere s-a înregistrat în aceeași perioadă de timp, la nivelul unităților din clasa 250 de salariați și peste, reducerea fiind cu 48,89% în anul 2017 față de 2008.</p>

		<p>Conform Strategiei de Specializare a Regiunii Sud-Est, la nivelul regiunii funcționează 12 clustere, iar 7 sunt membre ale CLUSTERO și medaliate cu bronz de către Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor. În ceea ce privește clusterelor regionale membre CLUSTERO, acestea însumau la finalul anului 2019: 304 întreprinderi, peste 28000 angajați și cumulau 6,64 miliarde lei cifră de afaceri, 673 milioane EUR exporturi, raportând cheltuieli de cercetare-dezvoltare de 102 milioane RON, remarcându-se creșteri ce variază între 43% în cazul exporturilor și 183% în cazul numărului de angajați, față de anul 2013.</p> <p>POR SE 2021-2027 își propune să sprijine companiile care au potențial să-și dezvolte sau cel puțin să își mențină poziția pe piață, prin consolidarea unor competențe superioare concurenței. Rezultatul preconizat constă în reducerea decalajului mare față de media europeană a competitivității economice, prin creșterea productivității muncii și eliminarea decalajelor în materie de inovare.</p>
<p>OP 2</p> <p>O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor</p>	<p><i>b (i)</i> <i>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p> <p><i>b (vii)</i> <i>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special</i></p>	<p>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p> <p>Din perspectiva atingerii obiectivelor pe termen lung de protecție a mediului, renovarea fondului existent de clădiri și sprijinirea utilizării de energie regenerabilă, în scopul creșterii performanței energetice a clădirilor, reprezintă una dintre cele mai importante investiții strategice. Renovarea clădirilor poate contribui în mod semnificativ tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon.</p> <p>Fondul construit din regiune rămâne în continuare insuficient modernizat și mare consumator de energie. Un număr de 167 de clădiri sunt încadrate în risc seismic major, majoritatea în județele Vrancea, Braila Buzau și Constanta.</p> <p>În cadrul POR 2014-2020 au fost finanțate proiecte având ca obiectiv creșterea eficienței energetice a clădirilor, respectiv peste 1300 de locuințe rezidențiale și 78 clădiri publice. Principalele activități au vizat îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii și a hidroizolației, modernizarea sistemului de încălzire, utilizarea de surse regenerabile de energie.</p> <p>Având în vedere starea precară a fondului construit, este necesară continuarea investițiilor în creșterea eficienței energetice a clădirilor la nivelul întregii regiuni, inclusiv în zona ITI Delta Dunării.</p> <p>Regiunea de Sud-Est ocupă un loc important în ceea ce privește conservarea biodiversității, fiind regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din țară (peste 40 % din totalul suprafețelor protejate din țară), fiind și regiunea cu cel mai mare procent de arii protejate raportat la total suprafață (cca 20 %).</p> <p>Cea mai extinsă arie protejată este Rezervația Biosferei Delta Dunării, zona recunoscută ca făcând parte din patrimoniul mondial UNESCO pentru biodiversitate.</p>

	<p><i>în mediul urban și reducerea poluării</i></p>	<p>In mediul urban si periurban exista diferente semnificative între municipiile resedinta de judet ale regiunii, fiind de remarcat municipiul Buzau care dispune de o suprafata importanta de spatiu verde (parcul Crang) la care se adauga o noua suprafata de spatiu verde creata recent cu sprijinul fondurilor UE.</p> <p>De asemenea, municipiul Focsani are in imediata vecinatate o zona Natura 2000.</p> <p>Suprafata care revine pe cap de locuitor difera între municipiile regiunii, municipiul Constanta detinand o suprafata mai mica decat celelalte.</p> <p>Desi orasele au facut eforturi de a mari suprafata de spatiu verde prin recuperarea unor zone degradate din orase, exista inca suprafete importante de terenuri și clădiri abandonate, care au impact deosebit asupra mediului înconjurător și afectează negativ calitatea mediului urban, mai ales în zonele centrale.</p> <p>In ceea ce priveste calitatea aerului, municipiile Galati si Constanta ocupa primele locuri in emisiile anuale de gaze cu efect de sera.</p> <p>In ceea ce privesc masuratorile de zgomot, in regiune au fost integrate depasiri pentru toate tipurile de masuratori. Astfel, s-au inregistrat depasiri ale limitei admise in cazul zonelor rezidentiale, majoritatea depasirilor fiind din cauza traficului intens si a lipsei drumurilor de centura care sa decongestioneze traficul greu.</p> <p>In ciuda progreselor realizate pana in prezent, municipiile si orasele inca dispun de terenuri abandonate (de ex. foste unități militare dezafectate sau zone industriale) care ar putea fi curatate și transformate în zone verzi.</p> <p>Conform nevoilor identificate în strategiile de dezvoltare locală, infrastructura edilitară este slab dezvoltată în zonele mărginașe ale orașelor și în zonele periurbane (rețele de apă potabilă și canalizare, pentru comunitățile mici, sub 2000 de locuitori), ceea ce afectează negativ calitatea vieții locuitorilor din aceste zone.</p>
	<p><i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multi-modale</i></p>	<p>În ultimii ani, în regiune s-au realizat investitii importante care au vizat îmbunătățirea calității serviciilor de transport public, inclusiv a infrastructurii de străzi urbane deservite de transportul public de călători la nivelul orașelor. S-au adoptat soluții inteligente de transport, s-au achiziționat vehiculele ecologice coroborate cu intervenții de tipul introducerii benzilor unice de transport, cu impact direct asupra diminuării emisiilor de GES. Majoritatea municipiilor si orașelor din regiune au obținut finanțare pentru modernizarea flotei de vehicule de transport si a materialului rulant.</p> <p>Cu toate acestea, atractivitatea transportului public local este afectată de vechimea mijloacelor de transport, frecvența redusă a acestora pe anumite trasee sau de timpul îndelungat necesar parcurgerii unui traseu. Astfel, este necesara continuarea procesului de modernizare a serviciilor de transport public, atat pentru modernizarea flotei, cat si a depourilor si a infrastructurii necesare serviciilor de întreținere si reparații.</p>

		<p>In cadrul PMUD-urilor au fost identificate prioritățile de dezvoltare a transportului public, fiind propuse solutii care vizeaza continuarea modernizarii liniilor de tramvai/ troleibuz, pentru municipiile Braila si Galati si continuarea sistemului de transport cu banda dedicata transportului public pentru toate municipiile din regiune.</p> <p>Una din provocarile transportului public este consolidarea unui sistem capabil sa deservească zonele functionale sau metropolitane. Avand in vedere construcțiile rezidentiale din ultimii ani realizate de cele mai multe ori fara a avea o viziune integrata de dezvoltare, se constata o inadecvare a ofertei in raport cu cererea serviciilor de transport public, in paralel cu o crestere rapida a numarului de autoturisme private, cu efecte negative asupra mediului inconjurator.</p> <p>Utilizarea transportul multimodal este afectată de lipsa de integrare a diferitelor tipuri de transport, de lipsa sistemului integrat de tarifare, sistemului de e-tiketing.</p> <p>Procentul cetățenilor care utilizează bicicleta ca mijloc de transport este foarte redus (sub 5% din totalul utilizatorilor de mijloace de transport). Motivele principale sunt legate de lipsa facilităților și a benzilor dedicate. Străzile au un profil prea îngust si sunt aglomerate, ceea ce determină un grad ridicat de pericol.</p> <p>In cadrul municipiilor resedinta de judet, acolo unde configuratia tramei stradale a permis, s-au creat piste de biciclete, care sa permita o deplasare in siguranță a cetățenilor. (Braila, Buzau, Constanta). Sunt necesare însă investiții semnificative pentru ca transportul cu bicicleta să fie o opțiune fiabilă.</p> <p>Pentru eficientizarea si integrarea diferitelor servicii de mobilitate, este In scopul integrării diferitelor mijloace de transport public, este necesara dezvoltarea sistemului integrat de tarifare, sistemului de e-ticketing si implementarea unor platforme de tip <i>Mobility as service</i>.</p> <p>De asemenea, este necesara dezvoltarea unor servicii de micromobilitate, prin facilitati de tip park and ride, integrate în sistemul de tarifare a transportului public.</p>
<p>OP 3</p> <p>O Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regională</p>	<p><i>OS c (iii)</i></p> <p><i>Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv</i></p>	<p>În Regiunea Sud-Est, toate cele 6 centre urbane principale se află pe rețeaua TEN-T. Brăila și Galați sunt conectate cu autostrada A2 în punctul Drajna Fetești, în timp ce Tulcea dispune de conectivitate prin municipiul Constanța cu rețeaua de bază (autostrada A2). Brăila, Galați și Tulcea sunt porturi la Dunăre (Coridorul VII), în timp ce județul Constanța are ieșire la Marea Neagră și este legat de Dunăre prin Canalul Dunăre-Marea Neagră. Deși reședințele de județ dispun de o bună accesibilitate, excepție face județul Tulcea, transportul pe apă fiind adesea singura opțiune pentru a ajunge și a călători spre și dinspre destinații din centrul Deltei. Datorită dificultăților în accesarea arealului din Delta Dunării, sistemul de transport public pe apă trebuie îmbunătățit pentru asigurarea sustenabilității în această zonă.</p>

	<p><i>îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i></p>	<p>Drumurile publice din Regiunea Sud-Est reprezintă 12,7% din totalul rețelei de drumuri publice la nivel național. Dintr-un total de 10.982 km drumuri publice la nivelul anului 2018 (conform INS), drumurile județene reprezintă 41,9%.</p> <p>Infrastructura de transport rutier este insuficient modernizată și slab competitivă, necorespunzătoare cerințelor pieței, în special în ce privește capacitatea portantă și restricțiile de greutate pe poduri. Din cei 4.606 de km de drumuri județene, la nivelul regiunii, 77,7% dispuneau de conectivitate directă și indirectă față de rețeaua TEN-T. Cu toate acestea, pe numeroase tronsoane, traficul se desfășoară cu dificultate, deoarece numai 41,6% din drumurile județene sunt modernizate. În plus, starea precară a drumurilor favorizează accidentele rutiere, mai ales pentru participanții nemotorizați la trafic (pietoni și bicicliști).</p> <p>În acest sens, opțiunile strategice în domeniul infrastructurii de transport la nivel regional vor viza dezvoltarea unei rețele de transport sigure și eficiente, compatibilă cu infrastructurile europene care să susțină dezvoltarea durabilă a teritoriului și protecția mediului înconjurător, și care să asigure creșterea gradului de mobilitate a persoanelor și a bunurilor.</p> <p>Congestionarea traficului și poluarea reprezintă o problemă și în Regiunea Sud-Est. În anul 2018 numărul vehiculelor rutiere înmatriculate în circulație a crescut cu 165% față de anul 2000. Infrastructura de transport nu este adaptată pentru a susține numărul ridicat de deplasări, mai ales în zonele periurbane. Trama stradală în mediile rezidențiale din periurban este neierarhizată și nemodernizată, iar legăturile cu polii de creștere sau orașele mari sunt puține și deja suprasolicitate. Transportul public urban reușește cu greu să deservească aceste zone, circulând doar pe principalele artere cu o frecvență scăzută. Totodată, dinamica spațială continuă a localităților urbane face ca acestea să fie dependente de autovehiculul personal, ceea ce suprasolicitează legăturile rutiere cu centrul urban. Traficul de tranzit prin zona centrală a orașelor este o problemă în arealele urbane care nu dispun de by-pass-uri sau centuri ocolitoare.</p> <p>În acest sens opțiunile strategice în domeniul coridoarelor urbane de mobilitate urbană durabilă vor viza eliminarea blocajelor din cadrul coridoarelor urbane de transport, adaptarea infrastructurii rutiere urbane (profil stradal, intersecție, centuri ocolitoare sau by-pass-uri) la nevoile locale îmbunătățind totodată legăturile cu centrele urbane, polii de creștere și zonele periurbane.</p> <p>Astfel de intervenții își aduc contribuția în mod direct, nu doar la descongestionarea traficului la nivel local și regional, cât și sub aspectul scăderii emisiilor de gaze cu efect de seră.</p> <p>Deși în ultimii ani au fost alocate fonduri europene și fonduri naționale pentru modernizarea rețelei de drumuri județene, aceasta rămâne insuficient modernizată și de o calitate necorespunzătoare. Investițiile</p>
--	--	--

		<p>prin POR urmăresc să continue eforturile din perioadele anterioare de programare în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport regională prioritizată prin PDR corelat cu Master Planul General de Transport, contribuind în continuare la creșterea mobilității (populației și a bunurilor), reducerea costurilor de transport de mărfuri și călători, și creșterea siguranței traficului. Această abordare strategică va fi implementată la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est prin prioritizarea proiectelor cu impact regional relevant. Totodată aceste proiecte vor fi corelate cu sectoarele deja modernizate din rețeaua regională de transport. Din cei 4.606 km drumuri județene, circa 1.915 km se află într-o stare bună, din care mai mult de jumătate (1.025 km) au fost reabilitați și modernizați prin POR 2007-2013, POR 2014-2020 inclusiv ITI și SUERD. Regiunea Sud-Est a atras în cele două perioade de programare toți banii alocați modernizării infrastructurii de DJ. Cu toate acestea, valoarea alocațiilor pentru investiții în modernizarea rețelei de drumuri județene este insuficientă comparativ cu nevoile existente. În perioada 2021-2027 investițiile vizează atât rețeaua de drumuri județene (peste 200 km ce urmează a fi reabilitați/modernizați) cât și achiziționarea de nave adaptate nevoilor de transport public destinate pasagrilor și turiștilor din Delta Dunării.</p> <p>Dezvoltarea și îmbunătățirea rețelelor de transport regional vor determina creșterea capacității economice a zonei, creșterea gradului de mobilitate al persoanelor și bunurilor și vor asigura accesul mai rapid al populației aflate în zonele rurale și în orașele de dimensiuni mici, către furnizorii de servicii de sănătate, sociale și educative din marile municipii. Totodată aceste investiții vor contribui la creșterea competitivității întreprinderilor și a mobilității forței de muncă.</p>
<p>OP 4 O Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale</p>	<p><i>OS d (ii)</i> <i>Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</i></p>	<p>Investițiile în infrastructura educațională vor contribui la realizarea obiectivelor și priorităților cuprinse în <i>Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027</i>, în <i>Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2017 – 2023</i>, și în <i>Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ al Regiunii Sud-Est</i> prin care Regiunea Sud-Est își propune să diminueze disparitățile dintre mediul rural și cel urban, precum și discrepanțele intra-regionale în ceea ce privește accesul și participarea la educație și formare de calitate.</p> <p>Principalele provocări în ceea ce privește infrastructura educațională sunt resursele financiare insuficiente, lipsa raționalizării și a reabilitării planificate a infrastructurii școlare, care au afectat nu doar calitatea mediului școlar, ci și calitatea actului educațional. Astfel, numeroase școli sunt afectate de supra-populare, iar majoritatea infrastructurii este neadaptată accesului persoanelor cu dizabilități și neechipată corespunzător pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor categorii de elevi, de exemplu pentru clasele pregătitoare. Investițiile sunt cu atât mai necesare cu cât măsurile de distanțare fizică vor contribui la adâncirea acestor probleme.</p>

		<p>Pe fondul numeroaselor reforme care au vizat învățământul profesional și tehnic, investițiile în infrastructura specifică au fost neglijate iar aceasta s-a deteriorat și s-a uzat moral. În paralel cu reorganizarea rețelei școlare, sunt necesare investiții în campusuri școlare și centre de formare profesională, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv.</p> <p>Investițiile în infrastructura din învățământul superior vor contribui la realizarea obiectivelor Strategiei Naționale pentru Învățământ Terțiar 2015-2020, fiind necesare pentru a îmbunătăți condițiile de învățare pentru studenți, dar și pentru a crește capacitatea universităților de a răspunde cerințelor pieței privind standardele și calitatea academică, de a dezvolta noi programe, beneficiind de tehnologie modernă și echipamente pentru a oferi studenților competențe cros-disciplinare.</p>
<p>OP 5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi</p>	<p><i>e (i)</i> <i>favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;</i></p>	<p>Un factor de competitivitate și atractivitate al Regiunii Sud-Est, atât la nivel național, dar și pe plan internațional, îl constituie turismul. Deși bine susținut de resursele naturale (litoralul Mării Negre, Delta Dunării, relieful montan, lacuri cu proprietăți terapeutice etc.), precum și foarte bine reprezentat sub aspectul bazei de cazare (cca. 1/3 din numărul total de locuri din unitățile de primire turistică de la nivel național), sectorul turistic își aduce insuficient aportul la PIB-ul regiunii și nu-și fructifică potențialul de care dispune. Una din cauzele care generează această situație și care frânează dezvoltarea turismului ca vector de atractivitate o constituie precaritatea sau chiar lipsa infrastructurilor care deservește activitatea turistică în mediul urban. Baza materială din sectorul turistic a fost realizată preponderent în secolul trecut, iar investițiile în întreținere și modernizare au fost puține și sporadice, conducând la o depreciere fizică și morală a acestora. Din analiza numărului de vizitatori atractivitatea turistică din Regiune este reprezentată de trei piloni importanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Litoralul Mării Negre, cu salba sa de stațiuni, punând la dispoziția turiștilor peste 80.000 de locuri de cazare. Toate aceste stațiuni litorale sunt cantonate în Zona Urbană Funcțională a municipiului Constanța și în municipiul Mangalia și deservește anual peste 1 milion de turiști români și străini - Delta Dunării, obiectiv natural unic la nivel mondial - Patrimoniul cultural și istoric deosebit care reflecta caracterul multicultural și multiethnic al Regiunii, incluzând situri arheologice și arhitectonice de valoare internațională, clădiri și situri urbane protejate, care se regăsesc în multe din orașele principale ale Regiunii, precum și în zona periurbană. Teritoriile locuite din cele mai vechi timpuri, orașele din Regiune dețin vestigii istorice și elemente arhitectonice de mare valoare, multe dintre acestea fiind în stare avansată de degradare și existând riscul ca ele să se piardă definitiv. Restaurarea acestora și

		<p>corelarea cu celelalte puncte de interes turistic existente va crește atractivitatea Regiunii.</p> <p>În Regiune există mai multe stațiuni turistice (balneare, climatice și balneoclimatice, unele dintre acestea fiind de recunoscute la nivel național.</p>
	<p><i>e (ii)</i> <i>favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității înafara zonelor urbane</i></p>	<p>În context național, Regiunea Sud-Est se poziționează favorabil din punct de vedere al potențialului turistic de care dispune în exteriorul zonelor urbane având parte de obiective turistice unice, consacrate, cu valoare și recunoaștere internațională precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delta Dunării, rezervație a biosferei, patrimoniu natural mondial UNESCO și zonă umedă de importanță internațională RAMSAR; - Arii naturale protejate de importanță națională, europeană și mondială, Regiunea Sud Est concentrând cea mai mare suprafață din ariile protejate (mai mult de 1/3) deținute de România, pe teritoriul Regiunii regăsind 144 de arii naturale protejate de interes național; - Litoralul Mării Negre; - Relief muntos: Munții Buzăului, Munții Vrancei, Munții Măcin (cel mai vechi lanț muntos din România); - Vulcanii noroioși; - Lacuri naturale cu proprietăți terapeutice (Lacul Techirghiol, Lacul Sarat) <p>Totuși, aceste obiective de patrimoniu natural sunt insuficient exploatate din punct de vedere turistic. Cauzele acestei stări de fapt derivă atât din accesibilitatea și conectarea precară a acestora la infrastructura de transport, dar și din pricina lipsei infrastructurii adecvate care să susțină desfășurarea de activități turistice (utilități, alei, trasee, puncte de observare, iluminat, toalete etc.).</p> <p>Promovarea și exploatarea turistică a acestor obiective de patrimoniu natural va spori exponențial atractivitatea Regiunii și va genera valoare adăugată inclusiv la nivelul dezvoltării urbane, susținând economiile locale.</p>

2. Priorities

Reference: Article 17(2) and 17(3)(c) CPR

ID	Title [300]	TA	Basis for calculation	Fund	Category of region supported	Specific Objective selected
1	<p>Priority 1</p> <p>O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</p>	No		ERDF	Less developed	OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

						OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
						OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
2	Priority 2 O regiune cu orașe Smart	No		ERDF	Less developed	OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
3	Priority 3 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	No		ERDF	Less developed	OSb (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
						OS b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
						OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multi-modale
4	Priority 4 O regiune accesibilă	No		ERDF	Less developed	OS c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
5	Priority 5 O regiune educată	No		ERDF	Less developed	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
6	Priority 6 O regiune atractivă	No		ERDF	Less developed	OS e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;
						OS e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului

						cultural, turismului și securității înafara zonelor urbane
7	Priority 7 Asistența tehnică	Yes				NA

2.A Priorities other than technical assistance

2.A.1 Axa Prioritară 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☒ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁷

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ⁸	Code	Amount (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	001, 002, 003, 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 014, 015, 019, 020, 021	250.549.317

Table 5: Dimension 2 – form of support

⁷ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁸ Not relevant for CF

Priority No	Fund	Category of region ⁹	Code	Amount (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01	250.549.317

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority No	Fund	Category of region ¹⁰	Code	Amount (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	227.860.431
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	17	22.688.886

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
NA				

2.A.3 Specific objective¹¹

OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate.

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Principalele acțiuni care se urmăresc în cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de consolidarea capacității și creșterea eficacității sistemului regional de inovare, prin acțiuni menite să sprijine încurajarea colaborării dintre cercetare și industrie, dezvoltarea și valorificarea infrastructurilor de cercetare, cu scopul specializării inteligente a economiei regionale.

Acțiunea 1.1 – Susținerea activităților de inovare

Operațiunea A (proof of concept)

Prin intermediul acestui tip de acțiune vor fi sprijinite activități specifice cu caracter inovativ realizate de IMM-uri, cu scopul principal de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces care poate fi realizat și pus pe piață, stimulând astfel cercetarea la nivelul firmelor.

Proiectele vor avea ca scop creșterea gradului de inovare al companiei prin implementarea unui concept inovativ (Proof-of-Concept) în domeniile de specializare inteligentă relevante pentru Regiunea Sud-Est.

⁹ Not relevant for CF

¹⁰ Not relevant for CF

¹¹ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Această acțiune este continuarea intervențiilor similare finanțate prin intermediul POR 2014-2020 ca urmare a *Inițiativei Lagging-behind Regions*, derulată cu sprijinul JRC și al Băncii Mondiale.

Proiectele susținute vor viza realizarea unei cercetări inovative privind nivelul de dezvoltare tehnologică pentru a susține trecerea temei de cercetare de la TRL 3 la TRL 4 și/sau TRL5 cu scopul de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces care poate fi realizat și pus pe piață.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- dotarea cu active corporale (echipamente tehnice, mașini, instalații și utilaje);
- dotarea cu active necorporale;
- achiziția de servicii.

Operațiunea B (Creșterea inovării în companii)

Această acțiune este continuarea intervențiilor similare finanțate prin intermediul POR 2014-2020 ca urmare a *Inițiativei Lagging-behind Regions*, derulată cu sprijinul JRC și DG Regio.

Construcția portofoliului RIS 3 SE a fost și este un proces transparent în care au fost implicați actorii cheie din sistemul helixului cvadruplu, fiind promovată cooperarea și parteneriatul între diferite tipuri de actori având în vedere aspectele metodologice promovate de CE. În cea mai mare parte portofoliul final este rezultatul unei abordări de jos în sus și într-o mai mică parte una de sus în jos, majoritatea proiectelor fiind generate în cadrul atelierelor EDP, pornind de la nevoi, provocări și bariere identificate de actorii cheie.

Prin intermediul acestui tip de acțiune vor fi sprijinite proiecte cu o abordare multidisciplinară, urmărind introducerea pe piață a rezultatelor cercetării, realizate în cooperare sau prin implicarea mai multor tipuri de actori cheie ai ecosistemului de inovare (helix cvadruplu), în special întreprinderi/mediul de afaceri și entități de CDI/ universități/ cercetători) și vizând domeniile de specializare inteligentă de la nivel regional.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- activități de cercetare aplicată și dezvoltare tehnologică
- activități de dezvoltare experimentală (de ex. construire și testare prototipuri, serie 0, realizare și operare planuri pilot, activități necesare producției experimentale și testării, etc.)
- activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/ serviciilor/ proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, dezvoltare platforme comune pentru knowledge share etc.)
- activități de introducere în producție (de ex. activități de introducere, pregătire de fabricație/punere în funcțiune/operare/aplicare, activități de punere în fabricație/ funcțiune/ operare/ aplicare, inclusiv pregătirea documentației tehnico-economice necesare, etc.)
- activități de comercializare (inclusiv studii de piață, de marketing, de comercializare, de stimulare a cererii, inclusiv certificarea produselor/ serviciilor/ proceselor etc.) și internaționalizare
- activități de investiții în infrastructura necesară implementării proiectului, echipamente, management de proiect, comunicare și vizibilitate

Actiunea 1.2 - Specializare inteligentă regională

Această acțiune vizează specializarea inteligentă la nivel regional și inovarea de produs, de proces, organizațională și de marketing în IMM-uri, inclusiv brevetare, în domeniile de specializare inteligentă identificate.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale;
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități specifice procesului de internaționalizare (participarea la târguri și expoziții internaționale, investiții în adaptarea proceselor tehnologice de producție la sistemele de certificare și standardizare specifice piețelor de export, etc).

Acțiunea 1.3 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Această acțiune vizează sprijinirea entităților de inovare și transfer tehnologic, inclusiv a Parcurilor Științifice și Tehnologice în vederea realizării transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv PST prin construcția, modernizarea, extinderea și dotarea cu active corporale și necorporale a acestora;
- achiziționarea de servicii de TT specifice și activități de internaționalizare.

În ceea ce privește domeniul **CDI**, există complementarități între POR, POCIDIF, POEO, POTJ și POS. POR SE va sprijini investiții care vizează în principal dezvoltarea activității CDI regionale în folosul întreprinderilor, sprijinirea IMM-urile în domenii de specializare inteligentă și sprijinirea transferului tehnologic. Prin POCIDIF se au în vedere investiții la nivel național de dezvoltare a capacității CDI a organizațiilor publice de cercetare în mare parte, dar și a întreprinderilor mari, inclusiv integrarea ecosistemului național CDI în spațiul internațional de cercetare, precum și dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, prin POEO sunt propuse spre finanțare adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, iar POS va finanța infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate. Finanțarea unor activități privind cercetarea și inovarea de promovare a transferului de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în POTJ în măsura în care planurile pentru tranziție Justă vor identifica acest tip de investiții ca fiind prioritare.

La nivel european, intervențiile POR SE se află în sinergie cu programul Orizont Europa, care vizează colaborarea multinațională în cercetare și inovare și Programul Spațial European ce urmărește dezvoltarea unui sector manufacturier și al serviciilor inovativ și competitiv.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Acțiunea 1.1 Susținerea activităților de inovare

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde IMM-urile, organizațiile CDI, cercetătorii și salariați implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare, EITT-uri.

Acțiunea 1.2 - Specializare inteligentă regională

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniile de specializare inteligentă identificate.

Acțiunea 1.3 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde EITT-urile, organizațiile CDI, firmele care introduc în activitatea lor un rezultat al cercetării prin transfer tehnologic, precum și cercetătorii și salariați implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic .

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

La nivelul teritoriului ITI Delta Dunării își desfășoară activitatea Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării" - INCDDD Tulcea. Având în vedere cooperarea redusă între firme și instituții de CD, numărului mic de IMM-uri inovative care participă în activități de TT, sunt necesare intervenții în acest domeniu.

Această acțiune dedicată satisface necesitățile identificate în Evaluarea nevoilor din cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării, subliniind nevoia de cercetare de calitate, orientată către nevoile mediului antreprenorial.

Acțiunea 1.3 ITI Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Această acțiune vizează sprijinirea entităților de inovare și transfer tehnologic în vederea realizării transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv PST prin construcția, modernizarea, extinderea și dotarea cu active corporale și necorporale a acestora;
- achiziționarea de servicii de TT specifice și activități de internaționalizare.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestones (2024)	Target (2029)
1	a (i) Dezvoltarea capacităților	FEDR	Regiuni mai puțin	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi		40

	de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate		dezvoltate	RCO 07	Instituții de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	Instituții de cercetare		6
				RCO 08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	Euro		2.000.000
				RCO 10	Întreprinderi care cooperează cu instituții de cercetare	Întreprinderi		20

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
1	a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 03	IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	Întreprinderi	0	2021	58	<i>MyS mis</i>	
				RCR 05	IMM-uri care inovează in-house	Întreprinderi	0	2021	15	<i>MyS mis</i>	

2.A.3 Specific objective¹²

OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

¹² Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Acțiunea 1.4 Creșterea gradului de digitalizare

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative:

Operațiunea A: Digitalizarea IMM-urilor

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală;
- activități de creștere a prezenței online.

Operațiunea B: Sprijinirea Centrelor de Inovare Digitală (DIH)

Centrul de inovare digitală (DIH) este o entitate juridică creată în vederea îndeplinirii sarcinilor privind oferirea accesului la expertiza tehnologică și la facilități de experimentare, cum ar fi echipamente și instrumente informatice care să permită transformarea digitală a întreprinderilor;

Astfel, serviciile oferite de un DIH pot include de exemplu:

- instruire și sprijin în dobândirea competențelor digitale: centrele de inovare digitală promovează, găzduiesc sau oferă cursuri și stagii de pregătire;
- testarea înainte de investiție (test before invest): centrele de inovare digitală promovează, furnizează sau asigură accesul la expertiză în domeniul transformării digitale, know-how și servicii, inclusiv facilități de testare și experimentare. Având în vedere tehnologiile cheie promovate prin Programul Europa Digitală (HPC, inteligența artificială și securitate cibernetică), DIH-urile ar trebui să ofere sprijin în special în ceea ce privește testarea și implementarea acestui tip de tehnologii;
- sprijin pentru identificarea investițiilor: centrele europene de inovare digitală oferă suport companiilor, organizațiilor și instituțiilor din administrația publică pentru a deveni mai competitive și pentru îmbunătățirea modelelor de afaceri cu ajutorul noilor tehnologii. Serviciile furnizate pot include: înțelegerea oportunităților de afaceri, suport în pregătirea modelelor de afaceri și a montajelor financiare, facilitarea relațiilor cu instituțiile financiare și cu investitorii, suport în utilizarea diferitelor mecanisme de finanțare, etc.
- modernizarea administrațiilor și serviciilor publice prin mijloace digitale, interoperabilitatea serviciilor publice; conformarea cu Principiile declarației de la Tallinn privind guvernarea electronică; suport oferit administrației publice să își îmbunătățească cibersecuritatea;
- aplicarea standardelor agreeate și soluții open source,
- acces la platforme guvernamentale sau infrastructuri partajate;
- utilizarea Inteligenței Artificiale și Blockchain pentru elaborarea de politici în timp real

Centrele de inovare digitală ar trebui să dispună de o infrastructură de ultimă generație care să le permită organizarea cursurilor, expozițiilor și demonstrațiilor, să ofere facilități și echipamente de testare și experimentare. În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative:

- construcția/ modernizarea/ extinderea și dotarea spațiului în care DIH își desfășoară activitatea

- achiziția de instrumente digitale, achiziția de servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală (digitalizarea comunicării cu consumatorul/ clientul, digitalizarea colectării datelor, digitalizarea proceselor interne etc.)
- investiții pentru implementarea soluțiilor de securitate cibernetică.

Domeniul **digitalizare** este vizat de mai multe programe, respectiv POR-uri, POCIDIF, POTJ și POS. POR SE va susține transformarea digitală a companiilor și va sprijini DIH-urile. POCIDIF susține investiții în infrastructura digitală în domeniul educației și culturii și pe de altă parte, dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică și interoperabilitatea acestora. Prin POS se va asigura finanțarea infrastructurii de informatizare a sistemului medical și măsuri FSE+ care susțin informatizarea și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament. Prin POTJ vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică și întreprinderi, pentru zonele vizate de acest program, în măsura în care aceste domenii vor fi identificate ca priorități în planurile de tranziție justă.

La nivel european, POR SE este complementar cu Programul Europa Digitală, care sprijină adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetică și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății. Europa digitală va veni să completeze o serie de alte programe care sprijină transformarea digitală, precum Orizont Europa și aspectele digitale aferente Mecanismului pentru interconectarea Europei.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Acțiunea 1.4 Creșterea gradului de digitalizare

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de IMM-uri, centre de inovare digitală, utilizatorii de produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi.

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Una dintre nevoile identificate în cadrul Strategiei integrate de Dezvoltare Deltei Dunării este sprijinirea investițiilor realizate de IMM în domeniul TIC și crearea de legături mai strânse cu centrele TIC pentru a dezvolta tipul și calitatea serviciilor pe care le poate furniza. Integrarea verticală a tehnologiei TIC este acum minimă deși poate genera aplicații potențiale pentru creșterea capacității întreprinzătorilor locali de a-și dezvolta afacerile și de a crea conexiuni cu experții TIC. Având în vedere specificitatea teritoriului ITI, cu zone întinse de apă și localități greu accesibile, precum și densitatea mică a IMM-urilor, investițiile privind digitalizarea sunt vitale pentru dezvoltarea mediului de afaceri local.

Acțiunea 1.4 ITI Creșterea gradului de digitalizare

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative:

Operațiunea A ITI: Digitalizarea IMM-urilor

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare;
- audit în domeniul securității cibernetică și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală;
- activități de creștere a prezenței online.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2.Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
1	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Intreprinderi		60
				RCO 13	Valoarea serviciilor, produselor și proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi	Euro		400.000

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
1	a (ii) Fructificare a avantajelor	FEDR	Regiuni mai puțin	RCR 12	Utilizatori de noi produse, servicii și	Utilizatori anuali	0	2021	2000	My SMIS	

	digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor		dezvoltate		aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi						
				RCR 13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	Intreprinderi	0	2021	60	My SMIS	

2.A.3 Specific objective¹³

OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri

Această acțiunea vizează în special acordarea de sprijin firmelor nou înființate în vederea creșterii ratei de supraviețuire a acestora în primii ani de la înființare prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri. Incubatorul de afaceri este o structură partenerială locală sau regională, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru întreprinderile mici și mijlocii nou înființate și cele inovative stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să supraviețuiască și să crească în perioada de început, atunci când sunt cel mai vulnerabile. Acceleratorul de afaceri reprezintă incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri, în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp. Aceste structuri sunt constituite pentru sprijinirea firmelor nou înființate și a celor cu un istoric scurt de funcționare, pentru a furniza servicii suport de afaceri și capital. Astfel se au în vedere măsuri integrate care să finanțeze infrastructura, inclusiv utilitățile structurilor suport de afaceri, iar ulterior acordarea de sprijin financiar firmelor incubate. Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dotarea acestora cu utilități și echipamente necesare prestării serviciilor oferite firmelor
- dezvoltarea serviciilor aferente;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate.

¹³ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din Regiunea Sud-Est. Investițiile vizează modernizarea tehnologică a IMM-ului, în vederea unei îmbunătățiri semnificative a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale și activități de marketing și internaționalizare;

Operațiunea B (clustere)

- susținerea clusterelor pentru creșterea competitivității prin sprijinirea inovării întreprinderilor și a integrării acestora în lanțuri de valoare la nivel global.

În domeniul **competitivitate/antreprenoriat** s-a avut în vedere complementaritatea între POR-uri, POCIDIF, POEO și POTJ. POR SE va finanța antreprenoriatul și infrastructurile suport pentru afaceri, creșterea competitivității IMM-urilor, sprijinirea start-up/spin-off în domeniul RIS3 și a clusterelor, iar prin POCIDIF se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă la nivel național. Prin POEO va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenoriat și economie socială. POTJ va finanța investiții pentru crearea de noi întreprinderi, inclusiv susținerea acestora prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță, precum și investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică a zonelor vizate de acest program.

Intervențiile privind sprijinirea IMM sunt complementare și cu următoarele programe UE:

- Competitivitatea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (COSME)
- Erasmus for Young Entrepreneurs (EASME)
- InvestEU
- Digital Innovation and Scale-up Initiative

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri.

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de, incubatoarele și acceleratoarele de afaceri și firmele care primesc sprijin prin intermediul acestora (start-up-urile, spin-off-urile, IMM-urile nou înființate).

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de IMM-uri, clustere și firmele care sunt membre ale acestora.

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Pentru a maximiza potențialul economic al dezvoltării mediului de afaceri în Delta Dunării, acesta trebuie să fie integrat în economia regională. Acest lucru este posibil numai dacă există sisteme de sprijin suficiente și relevante, care să faciliteze înființarea și dezvoltarea unor microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii.

Teritoriul ITI Delta Dunării necesită un efort proactiv de a promova și încuraja antreprenoriatul, precum și de a dezvolta structuri suport de afaceri.

Acțiunea 1.5 ITI Sprijinirea companiilor inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri

Această acțiunea vizează în special acordarea de sprijin firmelor nou înființate în vederea creșterii ratei de supraviețuire a acestora în primii ani de la înființare prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri. Astfel se au în vedere măsuri integrate care să finanțeze infrastructura, inclusiv utilitățile structurilor suport de afaceri, iar ulterior acordarea de sprijin financiar firmelor incubate. Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dotarea acestora cu utilități și echipamente necesare prestării serviciilor oferite firmelor aferente.
- dezvoltarea serviciilor aferente;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate.

Acțiunea 1.6 ITI Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din zona ITI Delta Dunării. Investițiile vizează modernizarea tehnologică a IMM-ului, în vederea unei îmbunătățiri semnificative a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A ITI (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale și activități de marketing și internaționalizare;

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2. Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Prio rity	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measure ment unit	Miles tone (2024)	Target (2029)
1	a (iii) Impulsionarea creșterii și	FEDR		RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care:	Întreprinderi		525

	competitivității IMM-urilor		Regiuni mai puțin dezvoltate		micro, mici, medii, mari)				
				RCO 15	Capacități create pentru incubatoare	Intreprinderi			112

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
1	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	FE DR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 18	IMM-uri care utilizează serviciile incubatorului la un an de la crearea incubatorului	Intreprinderi	0	2021	56	My SMIS	
		FE DR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 19	Intreprinderi cu cifra de afaceri mai mare	Intreprinderi	0	2021	525	My SMIS	

2.A.1 Axa Prioritară 2 - O regiune cu orase SMART

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**

This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation¹⁴

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region¹⁵	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	011	125.889.000

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region¹⁶	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01	125.889.000

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region¹⁷	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	113.300.100
			17	12.588.900

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
---	--	--	--	--

¹⁴ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

¹⁵ Not relevant for CF

¹⁶ Not relevant for CF

¹⁷ Not relevant for CF

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

2.A.3 Specific objective¹⁸

a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

<p>Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii</p> <p><u>Principalele tipuri de acțiuni</u> care vor fi realizate în vederea fructificării avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor vizează toți pilonii care susțin conceptul de SMART CITY și pot fi structurate, estimativ, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Economie inteligentă: soluții dedicate promovării mediului de afaceri și oportunităților locale, atragerii de investiții, dezvoltării laboratoarelor vii / living lab pentru soluții de tip smart city, inclusiv: platforme online sau aplicații, inclusiv cele de tip marketplace, centre de co-working digitale, makerspace / FABLab, centre de inovare locală etc. - Mobilitate inteligentă: soluții pentru managementul traficului (semafoare inteligente, centre de monitorizare și management trafic, treceri de pietoni inteligente), managementul parcărilor (aplicații, senzori, plăți online), managementul transportului public (modernizare stații de așteptare, afișare timpi de așteptare, aplicații găsim rute optime inclusiv cu bicicleta și pe jos sau rute optime pentru persoanele cu dizabilități, plăți online sau cu telefonul, sistem de management al transportului în comun); - Locuire inteligentă: clădiri inteligente, măsurarea și eficientizarea consumului utilităților și simplificarea plăților, turism și promovare (City pass turistic, digitalizare sau reconstrucție digitală a obiectivelor de interes turistic, aplicații de promovare a obiectivelor turistice, tururi virtuale pentru muzee și obiective turistice, inclusiv spații publice de interes turistic, biblioteci virtuale, plăți online sau cu telefonul), spațiu public (WI-FI public, monitorizare și siguranță a spațiului public, living labs), mobilier stradal inteligent - Cetățeni inteligenți: implicarea cetățenilor pentru rezolvarea problemelor orașului, optimizarea mediului urban, dezvoltarea de soluții smart city (aplicații interactive, de ex. harta publică incidente), informarea sau educarea cetățenilor (baze de date deschise, platforme online, aplicații, panouri etc.) - Guvernanță inteligentă: digitalizarea serviciilor publice (plăți taxe și impozite, solicitare și depunere documente, portal e-administrație pentru interacțiunea cu cetățenii și mediul de afaceri), digitalizarea activității instituțiilor publice (de ex. sistem de management al proiectelor / ERP, registratură electronică, semnătură electronică, arhivare digitală etc.), interoperabilitatea serviciilor publice electronice oferite la nivel local / județean / metropolitan/ FUA, inclusiv interconectarea cu sistemele naționale), securitate
--

¹⁸ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

cibernetică, centre de Inteligență Urbană/ Metropolitană și inovare digitală, (ex: Dezvoltarea bazelor de date GIS și centrelor de date), Platforme e-Learning etc.

- **Medii inteligente:** Echiparea orașelor cu infrastructură pentru colectare date, Telegestiunea iluminatului public (rețea inteligentă de iluminat), Managementul deșeurilor (de ex, aplicații pentru încurajarea reciclării și colectării selective a deșeurilor, infrastructură "smart" pentru salubritate), Îngrijirea spațiilor verzi (de ex. automatizarea sistemelor de irigații sisteme de gestiune inteligentă a sistemelor de spații verzi), Îmbunătățirea calității aerului, reducerea nivelului de zgomot etc.

În **domeniul digitalizării**, există complementaritate cu **POCIDIF**, care propune pe de-o parte investiții în infrastructura digitală în domeniul educației și culturii și pe de altă parte, dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică și interoperabilitatea acestora. În plus, sunt prevăzute proiecte de digitalizare a serviciilor publice. În contrast, prin POR SE sunt sprijinite transformarea digitală a administrațiilor locale. În plus, prin **POS** se va asigura finanțarea infrastructurii de informatizare a sistemului medical și măsurii FSE+ care susțin informatizarea și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament.

La nivel european, POR SE este complementar cu **Programul Europa Digitală**, care urmărește să promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice, precum și asigurarea unei **utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale** la toate nivelurile economiei și societății. Printre altele, programul va susține organizarea de cursuri de formare în domeniul competențelor digitale avansate pentru forța de muncă și pentru studenți, precum și pentru întreprinderile mici și mijlocii și pentru administrațiile publice. Europa digitală va veni să completeze o serie de alte programe care sprijină transformarea digitală, precum Orizont Europa și aspectele digitale aferente Mecanismului pentru interconectarea Europei.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Grupul țintă vizat de aceste tipuri de acțiuni este reprezentat de:

- UAT-uri din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est
- Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară
- UAT-uri din Zona urbană Funcțională a Municipiilor reședință de județ
- populația mediului urban și rural

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere acordarea de alocare distinctă pentru intervențiile care vor viza teritoriul ITI Delta Dunării.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
2	a(ii)Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 14	Institutiile publice care beneficiază de sprijin pentru dezvoltarea serviciilor și aplicațiilor digitale	nr		25

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
2	a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 11	Utilizatorii de noi servicii și aplicații digitale publice	Nr			300.000		

2.A.1 Axa Prioritară 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ¹⁹

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ²⁰	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	025, 026,050,062,073,074,075,076,077	485.515.000

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region ²¹	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01	485.515.000

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region ²²	Code	Amount (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	436.963.500
			17	48.551.500

¹⁹ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

²⁰ Not relevant for CF

²¹ Not relevant for CF

²² Not relevant for CF

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
-	-	-	-	-

2.A.3. Specific objective²³

- OS b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Principalele acțiuni care se urmăresc în cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de îmbunătățirea și creșterea eficienței energetice, precum și reducerea gazelor cu efect de seră prin intermediul următoarelor tipuri de intervenții:

Acțiunea 3.1 Renovarea clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric), și a clădirilor rezidențiale în vederea asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice).

Prin intermediul acestui tip de intervenție se vor realiza activități ce vizează, estimativ:

- Îmbunătățirea izolației termice și hidroizolare anvelopei clădirii, șarpantelor, inclusiv măsuri de consolidare și componente regenerabile de tip panouri fotovoltaice
- Reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilație și climatizare, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;
- Utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum;
- Implementarea sistemelor de management al funcționării consumurilor energetice: achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice;
- Introducerea de corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață;
- Orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului (înlocuirea lifturilor și a circuitelor electrice în părțile comune – scări, subsol, lucrări de demontare a instalațiilor și echipamentelor montate, lucrări de reparații la fațade etc).
- Realizarea de strategii pentru eficiența energetică (ex. strategii de reducere a CO₂)
- Intervenții cu caracter complementar, de consolidare a clădirilor, în special asupra celor încadrate cu risc seismic

²³ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Complementaritatea

Intervențiile finanțate prin Obiectivului de Politică 2 ”O Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon”, intervențiile prevăzute sunt complementare cu cele realizate prin Programul Operational Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027.

Măsurile de eficiență energetică sprijinite prin PODD privesc îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari, precum și măsuri de sprijin adiacente, precum sisteme și rețele inteligente de energie și soluții de stocare. În contrast, prin POR SE se finanțează creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale și publice, și posibil îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate. Din perspectiva riscurilor, prin POR SE 2021-2027 se va finanța riscul la cutremure în contextul investițiilor în clădiri prin prisma eficienței energetice. Prin PODD se va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor. În perioada următoare de programare, PODD nu va mai finanța co-generare sau energii regenerabile, ci numai eficiență energetică în întreprinderi și măsuri de sprijin adiacente și rețele de energie electrică inteligente.

Prin complementaritate, prin POR SE se are în vedere dezvoltarea de proiecte care vizează eficiența energetică în clădiri.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Grupul tinta vizat este reprezentat de:

- UAT-uri din mediul urban;
- Autoritati publice centrale care detin cladiri publice in regiune
- Asociatiile de locatari/ locatarii din blocurile de locuinte
- Institutii publice locale si centrale
- Cetățenii care interacționează cu instituțiile publice, în calitate de clienți

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere acordarea de alocare distinctă pentru intervențiile care vor viza teritoriul ITI Delta Dunării.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)

3	<i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 18	Gospodării care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice a locuinței	Nr.		4000
				RCO 19	Clădiri publice care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice	mp		185.000

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
3	<i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 26	Consum final anual de energie (din care: utilizatori rezidențiali, privați nerezidențiali, publici nerezidențiali)	MWh/year			10240		
				RCR 29	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	tons of CO ₂ eq/year			20.000		

2.A.3 Specific objective²⁴

- **b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării**

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

²⁴ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Actiunea 3.2. Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.

Aceasta acțiune vizează, estimativ, următoarele tipuri de intervenții:

- a) Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.**
- b) Conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate.**
- c) Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente, inclusiv parcuri urbane, acoperișuri verzi, grădini urbane, etc**

Se are în vedere finanțarea următoarelor tipuri de acțiuni

- Demolarea clădirilor situate pe terenurile supuse intervențiilor aflate într-o stare avansată de degradare, care nu aparțin patrimoniului național cultural;
- Crearea de facilități pentru recreere pe terenurile amenajate
- Amenajarea de spații verzi, implementarea de soluții tip acoperiș verde, pereți verzi sau grădini urbane;
- Extinderea coridoarelor ecologice în mediul urban: realizarea alei pietonale, piste pentru bicicliști, crearea trotuare
- Dotarea spațiilor cu mobilier urban
- Realizare sistem de irigații/sistem de iluminat pentru spațiile amenajate prin proiect
- Refacerea conectivității coridoarelor ecologice;
- Identificarea și protejarea animalelor sălbatice ce se adăpostesc în clădirile supuse reabilitării;

Actiunea 3.3. Îmbunătățirea infrastructurii edilitare în zonele periurbane

Această acțiune vizează extinderea/modernizarea/reabilitarea rețelelor aferente serviciilor de utilități publice (alimentare cu apă, canalizare menajeră și pluvială) pentru deservirea unor zone periurbane cu populație sub 2000 de locuitori sau zone periurbane slab deservite de infrastructura de utilități publice.

Complementaritatea

În ceea ce privește îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării, PODD promovează conservarea naturii utilizând ca instrument principal dezvoltarea rețelei de arii protejate Natura 2000. În plus, pentru a asigura un management eficient la rețelei Natura la nivel național, se urmărește și întărirea capacității administrative a ANANP, inclusiv a structurilor teritoriale astfel încât sistemul să devină operațional și să fie asigurat un management participativ al siturilor. În schimb, acțiunile sprijinite prin PRO SE vizează crearea/extinderea de spații verzi și crearea de infrastructuri verzi urbane.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Grupul tinta vizat de aceste acțiuni este reprezentat de:

- Unitatile administrativ teritoriale din mediul urban
- Populatia din mediul urban
- Turiști

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere acordarea de alocare distinctă pentru intervențiile care vor viza teritoriul ITI Delta Dunării.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

Nu este cazul

2.B.1.2.Indicators

Output indicators with the corresponding milestones and targets – Article 17(3)(e)bis(ii)

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
3	<i>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</i>	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 36	Suprafața de zona verde care beneficiaza de sprijin pentru alte scopuri decat schimbarile climatice	Ha.		100
				RCO 38	Suprafata de teren reabilitat care beneficiaza de sprijin (ha)	Ha		16
				RCO X	Spațiu deschis creat sau reabilitat în zonele urbane (mp)	Mp		625.000

Table 3: Result indicators											
Pri ority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Catego ry of region	ID [5]	Indicator [255]	Measu rement unit	Baseli ne or refere nce value	Ref erence year	Target (2029)	Sour ce of data [200]	Co mm ents [20 0]

3	<i>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</i>	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RC R 95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate în zonele urbane	Nr.			300.000		
---	--	------	------------------------------	---------	---	-----	--	--	----------------	--	--

2.A.3. Specific objective²⁵

- **b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile**

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

<p><u>Actiunea 3.4 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședința de județ și zona lor funcțională prin investiții dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila.</u></p> <p>Acest tip de actiune are ca scop:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea calității și atractivității serviciilor de transport public - Eficientizarea și integrarea diferitelor servicii de mobilitate - Deservirea zonelor funcționale/metropolitane cu infrastructura și serviciile de transport și dezvoltarea sistemului de transport multimodal - Creșterea atractivității formelor și mijloacelor alternative de transport (pietonal, ciclism etc) <p>Acțiunile propuse continuă eforturile investiționale efectuate în perioadele anterioare de programare și vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate: dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.; • Dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport și infrastructura necesară acestora; • Dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă, inclusiv linii de tramvai metropolitane; • Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi; • Dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management trafic, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride, etc. <p>Complementaritatea</p>

²⁵ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

În domeniul mobilității urbane, investițiile susținute prin Programul Operațional Transport (POT) 2021-2027), privind trenurile metropolitane, metrou și materialul rulant sunt complementare celor finanțate prin POR SE, care vizează creșterea utilizării transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologică, dezvoltarea infrastructurii urbane curate și infrastructură pentru realimentare cu combustibili alternativi.

La nivel european, există complementarități cu Programul LIFE, care conține acțiuni ce vizează printre altele, natura, biodiversitatea și calitatea vieții, și cu Mecanismul pentru interconectarea Europei, care în sectorul energiei, urmărește să îmbunătățească interoperabilitatea transfrontalieră și intersectorială a rețelelor energetice, facilitând decarbonizarea și asigurând securitatea aprovizionării.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Grupul tinta vizat:

- UAT-uri din mediul urban – atât municipii reședința de județ, cât și orașe mici și mijlocii
- UAT-uri ale municipiilor reședința de județ în parteneriat cu ADI/Consilii Județene/comune din zona funcțională urbană
- Populația din zonele urbane și din zonele urbane funcționale
- Turiști

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În zona ITI Delta Dunării se va implementa Planul de Mobilitate aferent Deltei Dunării.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
3	<i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</i>	FED R	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 55	Lungimea liniilor de tramvai și metrou - noi	km		0
				RCO 56	Lungimea liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/modernizate	km		12
				RCO 57	Capacitatea materialului rulant	Nr. pasageri		4.000

						ecologic achizitionat pentru transportul public					
					RCO 58	Infrastructura pentru biciclete, dedicata, care beneficiază de sprijin	km				250
					RCO 59	Infrastructuri pentru carburanți alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare) care beneficiază de sprijin	Nr.				100
					RCO 60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	Nr.				11
					RCO X	Spatiu deschis creat sau reabilitat in zonele urbane (trotuare)	Mp.				300.000

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
3	<i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</i>	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 62	Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	Nr.			450.000		
		FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 63	Numărul anual de utilizatorii ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate	Nr.			100.000		
		FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 64	Numărul anual de utilizatori ai	Nr.			20.000		

			dezvoltate		pistelor ciclabile					
--	--	--	------------	--	--------------------	--	--	--	--	--

2.A.1 Axa Prioritară 4 - O regiune accesibilă

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ²⁶

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ²⁷	Code	Amount
4.	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	062	180.676.000

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region ²⁸	Code	Amount
4.	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01	180.676.000

²⁶ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

²⁷ Not relevant for CF

²⁸ Not relevant for CF

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region²⁹	Code	Amount (EUR)
4.	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	17	20.000.000
4.	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	160.676.000

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

2.A.3 Specific objective³⁰

OS c (iii) ” Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.”

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Acțiunea 4.1 Investiții destinate infrastructurii rutiere de importanță regională reabilitată și modernizată pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T.

Principala acțiune propusă rămâne în continuare investiția de bază în structura căii de rulare, având drept scop mărirea vitezei de deplasare, creșterea portanței, îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră, creșterea conectivității la rețeaua TEN-T etc. Se au în vedere intervenții pentru drumurile județene sau trasee compuse din drumuri județene care asigură conectivitatea directă / indirectă la rețeaua TEN-T.

Pentru finațarea investiției vor fi luate în considerare doar proiectele prioritizate care îndeplinesc criteriile de selecție cu privire la numărul de utilizatori (pasageri-km/an) și impactul economic.

O altă acțiune propusă o reprezintă construirea/amenajarea de piste pentru biciclete în intravilanul localităților traversate de drumul județean, construirea/amenajarea/reabilitarea trotuare în intravilanul localităților traversate. Pentru creșterea siguranței deplasărilor velo și pietonale se vor realiza (acolo unde situația din teren o permite) piste separate pentru bicicliști, precum și trotuare care să faciliteze deplasările pietonale în afara părții carosabile.

Operațiunile legate de lucrările de artă aflate pe traseul drumului județean care se execută pentru a-i asigura continuitatea au o importanță specială, datorită riscurilor create de degradarea acestui tip de construcții, iar

²⁹ Not relevant for CF

³⁰ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

reabilitarea/modernizarea lor, coroborată cu investițiile în lucrări de apărări de maluri va asigura o reziliență sporită în cazul inundațiilor. Astfel, se va avea în vedere construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe, realizarea de apărări de maluri în zona podurilor, modernizarea/ construirea de rigole moderne pentru scurgerea apelor meteorice.

Sunt preconizate și amenajări pentru protecția mediului pentru protejarea investiției de bază de condițiile meteo extreme (inclusiv perdele forestiere cu rol de protecție împotriva alunecărilor de teren, a înzăpezirii sau a poluării cu gaze sau fonice) pe lungimea drumului județean modernizat/reabilitat, și/sau operațiuni pentru stabilizarea structurii drumului în zone supuse pericolului de alunecare.

Pentru stimularea transportului public se vor construi/moderniza stațiile de transport public aflate pe traseul drumului județean, iar în localitățile deservite de drumul județean se va asigura un acces facil către gările feroviare, fluviale, aeroporturi și un transport public modern și accesibil.

Sunt vizate următoarele **tipuri de activități**:

- modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți- creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc.) rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea, directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene/trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat) cu rețeaua TEN-T;
- construirea/modernizarea/reabilitarea pasarelelor pietonale, a pasajelor rutiere precum și a stațiilor pentru transport public pe traseul drumului județean;
- construirea lucrărilor noi de artă ca parte a drumurilor județene, urmare a soluțiilor tehnice;
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști pe traseul drumului județean (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistică verticală pentru treceri de pietoni cu alimentare fotovoltaică;
- realizarea de perdele forestiere și parapeteți pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme (provocate de schimbări climatice sau alte cauze excepționale) – inundații, viscol etc.

Acțiunea 4.2 Investiții destinate coridoarelor urbane de transport prin crearea/ îmbunătățirea/modernizarea infrastructurii urbane de descongestionarea/fluidizarea traficului urban.

Infrastructura rutieră este elementul central în orice sistem de transport rutier, inclusiv în cel urban. Realizarea unei circulații urbane de calitate care satisface toate cerințele de mobilitate ale omului constituie suportul realizării unor activități economico-sociale eficiente, o bună locuire. Deplasarea cu ajutorul vehiculelor motorizate individuale în zonele urbane produce aglomerație și foarte des, blocarea traficului. Aglomerația apare din cauza spațiilor restrânse destinate transportului, inadaptate la dinamica traficului și a numărului mare de utilizatori ai străzilor. Descongestionarea traficului reprezintă o problemă majoră pentru toate sistemele de trafic rutier și include utilizarea terenului și planificarea rețelei, (re)construcția și proiectarea secțiunilor de drum adaptate la nevoile traficului precum și a intersecțiilor.

Astfel, acțiunile de descongestionare a traficului în zonele urbane aglomerate, vor avea în vedere investiții destinate modernizării/ reabilitării infrastructurii rutiere urbane prin extinderea la patru benzi a coridoarelor urbane de transport, îmbunătățirea legăturilor cu zonele periurbane și periferice a orașelor și descongestionarea drumurilor publice, îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră care pot furniza informații importante pentru îmbunătățirea siguranței rutiere și creșterea nivelului de siguranță.

O altă acțiune propusă pentru descongestionarea traficului vizează ocolirea zonelor urbane pentru a facilita fluxurile de trafic pe distanțe lungi și vizează construire/ modernizarea/ reabilitarea de by-pass-uri sau centuri ocolitoare în arealele urbane precum și traversarea în condiții de siguranță a localităților prin construirea/modernizarea/ reabilitarea arterelor de penetrație și a arterelor de tranzit.

Operațiunile legate de construirea/modernizarea/reabilitarea sensurilor giratorii, a podurilor, pasarelelor și pasajelor pietonale supra și subterane precum și a stațiilor pentru transport public pot fi de asemenea soluții de descongestionare a traficului și de siguranță rutieră.

Principalele **tipuri de activități** care vor fi finanțate, pentru descongestionarea/fluidizarea traficului urban pentru coridoarele urbane de transport vizează infrastructura rutieră urbană, precum și elemente de siguranță și descongestionarea traficului:

- modernizarea/ reabilitarea infrastructurii rutiere urbane prin extinderea căii de rulare la 4 benzi acolo unde situația o permite;
- îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație;
- construirea/modernizarea/reabilitarea sensurilor giratorii, a podurilor, pasarelelor și pasajelor pietonale supra și subterane precum și a stațiilor pentru transport public pe traseul infrastructurii urbane;
- crearea/modernizarea/reabilitarea arterelor de penetrație și a arterelor de tranzit
- crearea/modernizare/reabilitarea de by-pass-uri sau centuri ocolitoare în arealele urbane.

În cadrul OP 3 „O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale” intervențiile prevăzute sunt complementare cu cele realizate prin POT. Linia de demarcație dintre acestea este trasată prin anvergura proiectelor finanțate. Astfel, POT finanțează intervenții cu relevanță la nivel național, care vizează dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier și feroviar, dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială, îmbunătățirea mobilității naționale și urbane prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată, dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, dezvoltarea căilor navigabile și a porturilor, precum și îmbunătățirea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport.

POR SE finanțează intervenții pentru dezvoltarea de legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua de baza – CORE TEN-T), precum și soluții pentru decongestionarea / fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță) având ca beneficiari UAT municipii reședința de județ, Consilii Județene sau parteneriate între acestea.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Acțiunea 4.1: Grupul țintă vizat în principal, este reprezentat de utilizatorii infrastructurii rutiere de transport reabilite obiect al intervenției (agenți economici și populație).

Acțiunea 4.2: Grupul țintă îl reprezintă utilizatorii infrastructurii de descongestionarea/fluidizarea traficului

Acțiunea 4.1 ITI: Grupul țintă îl reprezintă pasagerii (locuitori+turiști) care beneficiază de transportul public naval din arealul ITI.

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere alocarea distinctă care vizează teritoriul **ITI Delta Dunării** pentru intervențiile privind dezvoltarea infrastructurii de transport naval în Delta Dunării și achiziționarea de nave adaptate nevoilor de transport public, pentru a satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor, coroborate cu sistemele de ancorare și îmbarcarea / debarcarea pasagerilor., transportul pe apă fiind de cele mai multe ori singura opțiune între localitățile deltaice.

Accesibilitatea către și în interiorul centrului Deltei din punctul de vedere al transportului, depinde în mare măsură de canalele sale navigabile (616 km). Conform datelor statistice (sursa INS), 10.706 persoane locuiesc în cele opt unități administrativ-teritoriale din Delta Dunării. 20% din numărul total de elevi care locuiesc în aceste unități administrativ-teritoriale învață în localitățile învecinate, singurul mod de transport fiind pe apă. În același timp, 20% lucrează în afara așezării. În concluzie, 40% din populație depinde de transportul zilnic pe apă. Serviciul public de transport fluvial este disponibil pe circa jumătate din lungimea căilor navigabile pe

cinci rute separate și se desfășoară cu dificultate din cauza navelor flotei îmbătrânite care nu respectă pe deplin cerințele medii, insuficiente și inadecvate condițiilor climatice extreme (îngheț, secetă, debit extrem al fluviului Dunărea). În anul 2018 au fost transportați 119.419 călători. Este necesară modernizarea serviciului existent pe căile navigabile actuale cu reînnoirea și redimensionarea flotei navale pentru a se adapta nevoilor actuale ale populației locale, turiștilor, precum și a minimizarea impactul asupra mediului.

Scopul finanțării acordate vizează creșterea gradului de accesibilitate a zonelor din arealul ITI prin facilitarea transportului pe apă prin dezvoltarea infrastructurii de transport naval și achiziționarea de nave adaptate nevoilor de transport public, pentru a satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor.

În cadrul acestui obiectiv specific vor fi avute în vedere următoarele *tipuri de activități* orientative pentru finanțare:

Acțiunea 4.1 ITI Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, din arealul ITI.

- achiziționarea de nave adaptate nevoilor de transport public, pentru a satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor
-

Mecanismul ITI DD vizează arealul format din 38 UAT din cadrul Rezervației Biosfera Delta Dunării, județul Tulcea și nordul județului Constanța.

SUERD abordează provocările transportului în Regiunea Sud-Est, care sunt esențiale pentru dezvoltarea de activități de afaceri și de agrement în orașele riverane Dunării. Întreținerea rutieră și siguranța rutieră contribuie la integrarea modală completă și la conectivitatea aeriană îmbunătățită

În Regiunea Sud-Est, SUERD vizează patru din cele șase județe ale regiunii: Brăila, Galați, Constanța și Tulcea. În perioada 2014-2020 Regiunea Sud-Est și-a îmbunătățit infrastructura rutieră în orașele riverane Dunării cu 157 de km prin intermediul pilonului A. Interconectarea regiunii Dunării Aria prioritară 1.b Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
4	c (iii)	FEDR		RCO 46	Lungimea drumurilor	km	100	208

Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.	Regiuni mai puțin dezvoltate	reconstruite sau modernizate –non TEN- T			
		RCO 8S1	Numărul navelor de transport pasgeri	nr	

Table 3: Result indicators

Pri ority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Catego ry of region	ID [5]	Indicator [255]	Measu rement unit	Baseli ne or refere nce value	Refere nce year	Target (2029)	Sourc e of data [200]	Comm ents [200]
4	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 55	Utilizatori anual de drumuri noi construite, îmbunătățite sau modernizate	Pasageri-km/an	0	2020			
				RCR 8S2	Utilizatori anual de transportul public naval	Pasageri/an					

2.A.1 Axa Prioritară 5 - O regiune educată

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**

This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation³¹

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ³²	Code	Amount (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	085, 086, 087, 088	89.988.322

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region ³³	Code	Amount (EUR)
5.	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01 Grant	89.988.322

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region ³⁴	Code	Amount (Mil. EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	17	14.998.054
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	74.990.268

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
---				---

2.A.3 Specific objective³⁵

OS d (ii) "Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii"

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

³¹ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

³² Not relevant for CF

³³ Not relevant for CF

³⁴ Not relevant for CF

³⁵ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Infrastructura educațională este esențială pentru dezvoltarea timpurie a copiilor, pentru educația acestora, în vederea construirii și dezvoltării de abilități sociale și a capacității de integrare socială.

Evaluările de impact ale POR, analiza multidimensională cât și literatura de specialitate, indică faptul că mediul de învățare este esențial pentru siguranța elevilor și confortul acestora și că supraglomerarea sau condițiile improprie afectează procesul de învățare.

Asigurarea bazei materiale minime (clădiri reabilitate/ modernizate, condiții sanitare necesare pentru funcționare, dotarea cu echipamente, material didactic, etc) pentru desfășurarea actului educațional sunt factori determinanți în co-interesarea elevului, pentru descurajarea absenteismului și reducerea fenomenului de abandon/părăsire timpurie a școlii, pentru creșterea ratei de absolvire și tranziție spre niveluri superioare de educație. Pentru fiecare investiție realizată se va avea în vedere și îndeplinirea condițiilor de distanțare fizică necesare în context epidemiologic.

La nivelul Regiunii Sud-Est strategiile județene, precum și cele de dezvoltare urbană și locală prevăd acțiuni cu orizont de realizare la nivelul anului 2027, care cuprind proiecte, cu operațiuni precum: construire și modernizare de creșe, grădinițe, modernizare, reabilitare dotare de școli generale, gimnaziale, licee tehnologice, universități.

Având în vedere nevoile, principalele tipuri de acțiuni care vor fi susținute prin finanțare POR 2021-2027 sunt următoarele:

Învățământ ante-preșcolar și preșcolar

- Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii, inclusiv: construcție / extindere / reabilitare / modernizare / echipare pentru creșe și grădinițe publice, din mediul urban și rural; se va acorda o atenție sporită asigurării condițiilor de acces pentru persoane cu dizabilități.

Învățământ primar, gimnazial și liceal

- Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: construcție / extindere / reabilitare / modernizare / echipare pentru unitățile de învățământ publice din învățământul primar, gimnazial și liceal, din mediul urban și rural; se va acorda o atenție sporită asigurării condițiilor de acces pentru persoane cu dizabilități.

Învățământ profesional și tehnic

- Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: construcție / extindere / reabilitare / modernizare / echipare pentru unitățile de învățământ, inclusiv campusuri școlare, din învățământ profesional și tehnic, inclusiv învățământ dual, din mediul urban și rural, cu excepția liceelor cu profil agricol; se va acorda o atenție sporită asigurării condițiilor de acces pentru persoane cu dizabilități.

Învățământ universitar

- Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul universitar de stat, inclusiv campusuri. Se va acorda o atenție sporită asigurării condițiilor de acces pentru persoane cu dizabilități.

În cadrul Obiectivului de Politică 4, domeniul **educație, complementaritatea** va fi asigurată între FSE și FEDR, între POR SE și programele POED, POIDS, POCIDIF, Erasmus+. Prin POR SE se vor realiza investiții în infrastructuri specifice care vor asigura creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu (învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar), creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și creșterea relevanței învățământului terțiar. Acțiunile din

POEO (Programul Operațional Educație și Ocupare) se asigură din FSE și vizează creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. Totodată prin POIDS (Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială) sunt complementare intervențiile prin DLRC în infrastructura educațională și măsuri pentru combaterea abandonului școlar al elevilor, iar în afara DLRC sunt propuse măsuri tip FEDR și FSE+ pentru reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei, iar din FSE ajutorarea persoanelor dezavantajate. De asemenea, complementaritatea cu POCIDIF (Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare) vizează măsurile privind digitalizarea în educație, urmărind investiții în echipamentele de infrastructură digitală necesare pentru creșterea interoperabilității în domeniul educației și interconectarea bazelor de date educaționale. La nivel european, Programul Erasmus+ va oferi oportunități de învățare și mobilitate pentru profesori, elevi, ucenici, tineri și studenți în vederea dobândirii de care aceștia din urmă a aptitudinilor și competențelor relevante, precum și a capacității de inserție profesională, care le pot facilita tranziția de la educație la piața muncii, concentrându-se puternic pe incluziune.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Principalul grup țintă vizat de investiții este reprezentat de populația școlară (preuniversitar și universitar) a regiunii, care va beneficia de infrastructura îmbunătățită.

Un alt grup țintă care va beneficia direct de investiții este reprezentat de personalul didactic, nedidactic și auxiliar angajat în instituțiile de învățământ care vor beneficia de investiții. Acestea vor beneficia de un mediu de lucru îmbunătățit și de condiții mai bune pentru desfășurarea activității.

Părinții sunt un grup țintă vizat indirect de investiții. Acest grup țintă este relevant mai ales în cazul învățământului preșcolar și ante-preșcolar. Părinții vor putea beneficia de servicii de îngrijire și educație accesibile pentru copiii lor, în condiții de calitate comparabile cu cele oferite de mediul privat.

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se acordă alocare pentru toate tipurile de acțiuni care vor viza teritoriul ITI Delta Dunării.

Teritoriul ITI Delta Dunării cuprinde municipiul Tulcea, 4 orașe (Babadag, Isaccea, Măcin și Sulina) și 32 de comune (numărul total de comune din județul Tulcea fiind de 46). Patru comune (Corbu, Istria, Mihai Viteazu și Săcele) care fac parte din unitatea administrativ-teritorială a județului Constanța, toate cele 4 fiind limitrofe complexului lagunar Razim-Sinoe.

Pe teritoriul ITI Delta Dunării este necesară în continuare reorganizarea rețelei școlare inclusiv prin concentrarea resurselor în campusurilor școlare și a centrelor de formare profesională din sistemul de învățământ pentru o largă paletă de domenii de formare profesională și calificări și pentru un număr semnificativ de cursanți cu domiciliul la distanțe mari, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
5	d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 66	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor pentru îngrijirea copiilor care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)	persoane		2.497
				RCO 67	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor din domeniul învățământului care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)	persoane		10.996

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
5	d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 70	Numărul anual al copiilor care utilizează infrastructurile pentru îngrijirea copiilor ce beneficiază de sprijin	Utilizat ori/ an	0	2021	2.497	Raportele de monitorizare POR-MYS MIS	
				RCR 71	Numărul anual al elevilor care	Utilizat ori/ an	0	2021	10.996	Raportele de monitorizare	

	dezvoltarea infrastructurii				utilizează infrastructurile din domeniul învățământului ce beneficiază de sprijin					orizar e POR-MYS MIS	
--	-----------------------------	--	--	--	---	--	--	--	--	----------------------	--

2.A.1 Axa Prioritară 6 - O regiune atractivă

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ³⁶

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ³⁷	Code	Amount (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	128, 129,130	87.219.900

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region ³⁸	Code	Amount (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	01	87.219.900

³⁶ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

³⁷ Not relevant for CF

³⁸ Not relevant for CF

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region ³⁹	Code	Amount (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	48	78.497.910
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	17	8.721.990

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

2.A.3 Specific objective⁴⁰

e (i) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;

e (ii) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele non-urbane

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

<p>Principalele tipuri de acțiuni pentru susținerea favorizării dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane și non-urbane sunt următoarele: - Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii publice de turism, în zonele de faleză ale Dunării și în zonele care dispun de un potențial turistic valoros - Dezvoltarea turismului, balnear, balneo-climateric, litoral - Investiții în infrastructura din domeniul cultural, în mediul urban - Tabere de elevi și preșcolari <p>Complementaritatea</p> <p>În cadrul Obiectivului de Politică 5 „O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”, intervențiile privind favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane și în afara zonelor urbane sunt complementare celor finanțate prin Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027, în ceea ce privește investițiile în turism și cultură. Sub POIDS vor fi finanțate acțiuni menite să valorifice/conserva</p>
--

³⁹ Not relevant for CF

⁴⁰ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

patrimoniul cultural, să încurajeze turismul și meșteșugurile tradiționale. De asemenea, investițiile în turism prin POR SE sunt complementare cu PNS 2021-2027 unde se vor păstra finanțările din zona rurală pentru construcția/modernizarea agropensiunilor, parcurilor pentru rulote, campinguri și tabere, alte servicii de cazare, restaurante și alte activități de servicii de alimentație, activități de agrement, precum și alte activități turistice care se pot desfășura în mediul rural: turism gastronomic (puncte gastronomice locale), eco-turism, etc.

Investițiile POR SE sunt complementare și cu intervențiile POCIDIF axate pe digitalizarea în domeniul cultural (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată).

În domeniul prezervării și dezvoltării patrimoniului cultural, intervențiile finanțate prin POR SE vor fi complementare și acțiunilor sprijinite prin programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee.

De asemenea, în acest domeniu, investițiile prin POR SE sunt complementare cu cele realizate prin PNS 2021-2027, unde se vor finanța intervenții aferente patrimoniului, care vor fi prevăzute în strategiile de dezvoltare locală elaborate de Grupurile de Acțiune Locală, pe baza nevoilor identificate – prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER este format din UAT – Comune și UAT orașe cu maximum 20.000 de locuitori. Criteriile de selecție a acestor proiecte vor fi stabilite de Grupurile de Acțiune Locală – corelate cu specificul local.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Grupul țintă vizat este reprezentat de:

- turisti
- autorități publice locale
- populația Regiunii Sud-Est

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

În cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere acordarea de alocare distinctă pentru intervențiile care vor viza teritoriul ITI Delta Dunării.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Nu este cazul

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Nu este cazul

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
6	e (i) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 74	Populație acoperită de strategii integrate de dezvoltare urbană	Nr.		1.128.491
				RCO 77	Capacitatea infrastructurilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr		17
				RCO x	Spațiu deschis creat sau reabilitat în zonele urbane	m ²		600.000

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
6	e (i) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural,	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Turisti/vizite în siturile care beneficiază de sprijin	Nr		2019	62.730		

	turismului și securității în zonele urbane										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.B.2 Priority for technical assistance pursuant to Article 32 – repeated for each TA priority

Reference: Article 17(3)(e)

2.B.2.1 Description of technical assistance under financing not linked to costs – Article 32

Asistența tehnică are ca obiectiv asigurarea funcționării sistemului de management al POR SE și sprijinirea structurilor de guvernare ITI Delta Dunării

În vederea implementării eficiente a programului se vor finanta următoarele tipuri de activități orientative:

- sprijinirea AM POR SE pentru implementarea diferitelor etape ale POR SE, respectiv pregătire, selecție, verificare și monitorizare, evaluare, control și audit, prin finanțarea cheltuielilor de personal, cheltuielilor cu deplasarea personalului implicat în coordonarea și managementul POR SE și a cheltuielilor administrative;
- Achiziționare /construire sediu și modernizare birouri județene necesare desfășurării activităților AM POR SE;
- achiziția și instalarea echipamentelor IT și birotice, achiziția și dezvoltarea programelor informatice necesare pentru managementul și implementarea POR SE;
- achiziția de bunuri (active fixe corporale, obiecte de inventar, materiale consumabile etc) și servicii necesare desfășurării activităților specifice implementării POR SE;
- sprijinirea organizatorică și logistică a Comitetului de Monitorizare a POR SE și a altor comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea POR SE;
- elaborarea de studii și analize specifice POR SE și PDR SE;
- sprijinirea pregătirii / implementării/monitorizării POR SE și PDR SE, inclusiv pregătirea următoarei perioade de programare (studii, analize, pregătirea portofoliilor de proiecte POR SE și PDR SE etc);
- sprijinirea activităților de informare și comunicare specifice POR SE (dezvoltarea și gestionarea instrumentelor de comunicare, inclusiv pagina web dedicată programului, realizarea și distribuirea materialelor informative și promovare, organizarea de evenimente de informare și promovare, implementarea de campanii de promovare, organizarea activității de helpdesk etc). Activitățile de comunicare și informare vor fi realizate conform planului de comunicare AMPOR SE.

2.B.2.2. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: Article 17(3)(e)

Table 8: Dimension 1 – intervention field

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
7	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	140, 141, 142, 143	54.709.357

3. Financial plan

Reference: Article 17(3)(f)(i)-(iii); Article 106(1)-(3), Article 10; Article 21; CPR

3.A Transfers and contributions⁴¹

Reference: Article 10; Article 21; CPR

☐ Programme amendment related to Article 10, CPR (contribution to Invest EU)
☐ Programme amendment related to Article 21, CPR (transfers to instruments under direct or indirect management or between shared management funds)

Table 15: Contributions to InvestEU*

	Category of regions	Window 1	Window 2	Window 3	Window 4	Window 5	Amount (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e))
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	
ERDF	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
JTF*	More developed						
	Less developed						
	Transition						
CF							

⁴¹ Applicable only to programme amendments in line with Article 10 and 21, CPR.

EMFF							
Total							

* Initial JTF allocation (without complementary resources transferred) within the limits set in Article 21.

Table 16: Transfers to instruments under direct or indirect management*

Fund	Category of regions	Instrument 1	Instrument 2	Instrument 3	Instrument 4	Instrument 5	Transfer amount
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
CF							
EMFF							
Total							

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 17: Transfers between shared management funds*

Receiving fund / instrument Transferring fund /instrument		ERDF				ESF+				CF	EMFF	AMIF	ISF	BMVI	Total
		More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated	More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated						
ERDF	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
ESF+	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
CF															
EMFF															
Total															

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 18: Initial JTF allocation to the programme¹

Reference: Article 21 a

	Initial JTF allocation to the programme* per category of region		
	More developed	Transition	Less developed
Initial JTF allocation in the programme*			

* Programme with the JTF allocation.

¹ When JTF is the ‘fund concerned’ (basic data on the programme, p.1 of programme template).”

(5) Under point 3.A, a new ticking box is inserted, after Table 18:

“Obligatory transfer of ERDF and ESF+ resources as complementary support to the Just Transition Fund²

Transfer to JTF	☐ concerns internal transfers within the programme with JTF allocation (Table 18A)
	☐ concerns transfers from other programmes to the programme with JTF allocation (Table 18B)
	☐ N/A (ie no support from JTF to the programme)

² In case a programme supported by the JTF receives complementary support (cf Article 21a) within the programme and from other programmes both Tables 18A and 18B need to be filled in.”

Table 18A: Transfer of ERDF and ESF+ resources to the Just Transition Fund (JTF) within the programme

		JTF allocation in the programme* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer within the programme* (complementary support) per category of region				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Total	More developed			
	Transition			
	Less developed			

	Outermost and northern sparsely populated			
--	---	--	--	--

* Programme with the JTF allocation.”

Table 18B: Transfer of ERDF and ESF+ resources from other programme(s) to the Just Transition Fund (JTF) in this programme

		Complementary support to the JTF in this programme (CCI number)* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer(s) from other programme(s)** per category of region				
Programme 1 (CCI number)				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			

	Outermost and northern sparsely populated			
Programme 2 (CCI number)				
Programme 3 (CCI number)				
Total ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Total ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost			
Total				

* programme with JTF allocation, which receives complementary support from the ERDF and ESF+.

** programme providing the complementary support from the ERDF and ESF+ (source)."

3.1 Financial appropriations by year

Reference: Article 17(3)(f)(i)

Fund		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

	Category of region								
ERDF	More developed								
	Transition								
	Less developed								
	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
ESF+	More developed								
	Transition								
	Less developed								
	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
Cohesion Fund	N/A								
EMFF	N/A								

Total									
-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2. Total financial appropriations by fund and national co-financing *

Reference: Article 17(3)(f)(ii), Article 17(6)

For the Investments for Jobs and Growth goal:

Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing

Policy/JTF objective or TA	Priority	Basis for calculation EU support (total or public)	Fund	Category of region**	EU contribution (a)	National contribution (b)=(c)+(d)	Indicative breakdown of national contribution		Total (e)=(a)+(b)***	Co-financing rate (f)=(a)/(e)***
							public (c)	private (d)		
	Priority 1	P/T	ERDF	Less developed						
				More developed						
				Transition						
				Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
	Priority 2		ESF+	Less developed						
				More developed						
				Transition						
				Outermost and northern sparsely populated regions						
	Priority 3		JTF****	Less developed						
				More developed						
				Transition						
	Priority 4		CF							
TA	TA Art. 29 CPR		ERDF or ESF+ or CF or JTF							
	TA Art. 30 CPR		ERDF or ESF+ or CF or JTF							
Total ERDF				More developed						
				Transition						
				Less developed						

			Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
Total ESF+			More developed						
			Transition						
			Less developed						
Total JTF			Outermost and northern sparsely populated regions						
			More developed						
			Transition						
			Less developed						
Total CF		N/A							
Grand total									

* Prior to the mid-term review in 2025 for the ERDF, the ESF+, the CF and the JTF, financial appropriations for the years 2021 to 2025 only.

**For ERDF: less developed, transition, more developed, and, where applicable special allocation for outermost and northern sparsely populated regions. For ESF+: less developed, transition, more developed and, where applicable, additional allocation for outermost and northern sparsely populated regions. For CF: not applicable. For technical assistance, application of categories of region depends on selection of a fund.

*** Where relevant for all categories of region.

**** Indicate the total JTF resources as a result of Table 18 (i.e. a JTF allocation and the complementary support transferred from the ERDF and the ESF+).”

For the EMFF:

Reference: Article 17(3)(f)(iii)

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(4)

Table 11 A						
Priority	Specific Objective (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	Basis for calculation of EU support	EU contribution	National public	Total	Co-financing rate
Priority 1	1.1	Public				
	1.2	Public				
	1.3	Public				
	1.4	Public				
	1.5	Public				
Priority 2	2.1	Public				
Priority 3	3.1	Public				
Priority 4	4.1	Public				
Technical assistance (Article 30(4))	5.1	Public				
Technical assistance (Article 32)	5.2	Public				

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(5)

Table 11 A							
Priority	Specific objective (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	Basis for calculation of EU support	EU contribution		National public	Total	Co-financing rate*
			EU contribution without flat rate TA	EU contribution for flat rate TA*			
Priority 1	1.1	Public					
	1.2	Public					
	1.3	Public					
	1.4	Public					
	1.5	Public					
Priority 2	2.1	Public					
Priority 3	3.1	Public					
Priority 4	4.1	Public					
Technical assistance (Article 32)	5.1	Public					

*** According to the percentages set out in Article 30(5), CPR

4. Enabling conditions

Reference: Article 17(3)(h)CPR

Table 12: Enabling conditions							
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective (N/A to the EMFF)	Fulfillment of enabling condition	Criteria	Fulfillment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
Buna guvernare a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă	FE DR	OS 1.1 Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate		Strategia (strategiile de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinită (sprijinite) de: C1 O analiză la zi a factorilor care împiedică diseminarea inovării, inclusiv digitalizarea		-S3 National (în elaborare) -S3 regional, -PDR SE -Studiu EDER SE	[1 000]

		OS 1.2 Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor		C2 Existența unei instituții sau a unui organism naționale/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă		– Document Politică Industrială (DPI: Business Driven Innovation) – SGIMMM A	
		OS 1.3 Impulsionare a creșterii și competitivității IMM-urilor		C3 Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei			
				C4 Funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială	Da		
				C5 Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale			
				C6 Acțiuni pentru managementul tranziției industriale			
				C7 Măsuri în sprijinul colaborării internaționale			
Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale		b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		C1. Este adoptată o strategie națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, care: <ul style="list-style-type: none"> a. implică obiective de etapă orientative pentru 2030 și 2040, și ținte pentru 2050 b. oferă o descriere orientativă a resurselor bugetare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei 			

				<p>c. c.definește mecanisme eficiente pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor</p> <p>C2. Măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare</p>			
Planificarea globală a transporturilor la nivelul corespunzător		<p>c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor</p> <p>climatică, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>		<p>Se efectuează o cartografiere multinodală a infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, care:</p> <p>C1.conține o justificare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză solidă a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al liberalizării sectorului feroviar</p> <p>C2.reflectă planurile privind calitatea aerului, ținând seama în special de planurile naționale de decarbonizare</p> <p>C3.include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1316/2013, în conformitate cu respectivele planuri de lucru ale rețelei TEN-T</p> <p>C4.în ceea ce privește investițiile din afara rețelei centrale TEN-T, garantează complementaritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia pentru regiunile și comunitățile locale</p> <p>C5. unde este cazul, raportează implementarea ERTMS conform cu Regulamentul de implementare al Comisiei EU 2017/6 din 5 ianuarie 2017 referitor la planul de implementare ERTMS.</p> <p>C6.promovează multimodalitatea, identificând nevoile de terminale multimodale sau de transbordare din cadrul transportului de pasageri sau</p>			

				<p>marfă, precum și nevoile de moduri active de transport C7. include măsuri vizând promovarea combustibililor alternativi, în conformitate cu cadrele naționale de politici C8. Include un rezumat al evaluării riscurilor de siguranță rutieră, în conformitate cu strategiile naționale de siguranță rutieră existente, împreună cu o cartografiere a drumurilor și secțiunilor afectate și furnizarea cu prioritate a investițiilor corespunzătoare relevante</p> <p>C9. furnizează informații privind resursele bugetare și de finanțare corespunzătoare investițiilor planificate și necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructurilor existente și a celor planificate</p>			
Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile		d (ii) îmbunătățire a accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;		<p>Existența unui cadru de politică strategic la nivel național și/sau regional pentru sistemul de educație și formare, care cuprinde:</p> <p>C1. sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare</p> <p>C2. măsuri care să garanteze un acces egal, participarea și absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, relevante și incluzive și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior</p> <p>C3. un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv la nivelul învățământului terțiar, și o atribuire clară a responsabilităților între autoritățile naționale relevante și/sau organismele regionale</p>			

			<p>C4.modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic</p> <p>C5.măsuri care să vizeze adulții cu calificări și competențe reduse și persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, și parcursuri de perfecționare profesională</p> <p>C6. Măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare adecvate, evaluarea și validarea competențelor-cheie măsuri destinate a promova mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a formatorilor și a personalului didactic, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

5. Programme authorities

Reference: Article 17(3)(j); Article 65, Article 78 CPR

Table 13: Programme authorities			
Programme authorities	Name of the institution [500]	Contact name [200]	E-mail [200]
Managing authority	Agencia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	Luminița Mihailov	adrse@adrse.ro
Audit authority			
Body which receives payments from the Commission			
Where applicable, body or, bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5)			
Accounting function in case this function is entrusted to a body other than the managing authority			

Reference: 4th subparagraph of Article 17(3)

The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 30(5) if more bodies are identified to receive reimbursements

The portion of the percentages set out in Article 30(5)(b) that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5) (in percentage points)	
Body 1	p.p.
Body 2	p.p.

6. Partnership

Reference: Article 17(3)(g)

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor aferente PC fiind o precondiție pentru elaborarea unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv. Mai mult decât atât, importanța

parteneriatului rezultă atât din nevoia de a asigura transparența procesului de programare și implementare, cât și pentru a oferi posibilitatea de implicare și responsabilizare tuturor actorilor interesați.

Pentru perioada de programare 2021-2027, MFE îndeplinește în continuare calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a AP și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente PC. Primele consultări parteneriale au avut loc în prima jumătate a anului 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament general. Componența grupurilor de lucru a fost stabilită plecând de la membrii Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operaționale 2014-2020 și membri/ observatori/ invitați CCMAP, cărora li s-au alăturat o serie de parteneri care și-au exprimat interesul pentru a face parte din aceste grupuri.

Odată cu definitivarea arhitecturii viitoarelor Programe Operaționale prin Memorandum la nivelul Guvernului în luna februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 obiective de politica au fost restructurate la nivel de program ca urmare a unui *Apel Național pentru exprimarea interesului și pentru selecția partenerilor în cadrul structurilor parteneriale aferente Programelor Operaționale* care a fost organizat în perioada mai – iulie 2020.

Totodată, MFE implementează un proiect de Asistență Tehnică „*Sprijin pentru implementarea principiului parteneriatului în coordonarea și gestionarea fondurilor europene privind coeziunea*”, care își propune crearea unui sistem coordonat de informare și comunicare pentru parteneri și elaborarea *Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune*.

Dincolo de activitatea concretă a structurilor parteneriale, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MFE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice (link web: <http://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>).

Astfel, după publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor.

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, pentru pregătirea POR SE 2021-2027, au fost desfășurate consultări cu autorități urbane, autorități publice locale, parteneri ai mediului preuniversitar și universitar, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării care, în conformitate cu abordarea bazată pe guvernarea pe mai multe niveluri se implică pe durata programării și, ulterior în implementare, inclusiv prin participarea la comitetul de monitorizare.

În Regiunea Sud-Est parteneriatul regional este dezvoltat și structurat pe următoarele nivele:

- Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR)
- Comitetul Regional pentru elaborarea PDR Sud-Est (CRP)
- Grupuri de lucru tematice regionale și subregionale pentru elaborarea PDR Sud-Est
- Consorțiul Regional de Inovare (CRI SE)

- **Consortiul Regional al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est pentru elaborarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PRAI).**

Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR) este organismul regional deliberativ, fără personalitate juridică, care este constituit și funcționează pe principii partenoriale la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, în scopul coordonării activităților de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională.

Comitetului Regional pentru elaborarea PDR 2021-2027 (CRP) are rol consultativ, reprezentând cadrul larg partenerial al CDR pentru elaborarea și avizarea PDR și are în componența sa ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene, precum și ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului, consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, precum și reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice. CRP este coordonat de ADR Sud-Est care asigură și secretariatul acestuia.

Componența structurilor partenoriale prevăzute în Regulamentul Cadru al Comitetelor Regionale sunt: **grupurile tematice regionale (GTR)** și **grupurile de lucru subregionale (GLSR)**.

GTR stabilite la nivelul Regiunii Sud-Est sunt în număr de cinci structura acestora fiind corelată cu obiectivele de politică (OP) de la nivel european pentru perioada 2021-2027. GLSR sunt organizate la nivel județean, organizate în funcție de prioritățile regionale de dezvoltare.

Pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027 am avut în vedere implicarea structurilor partenoriale atât în planificarea directă în procesul de elaborare a PDR SE, document suport pentru POR SE, cât și în dezvoltarea capacității administrative.

Astfel, până în prezent au fost organizate 12 întâlniri de lucru prin video-conferință cu reprezentanții municipiilor reședință de județ, ITI Delta Dunării, privind regulamentele UE, Obiectivele de Politică de la nivel european, indicatori FEDR, Anexa 1 privind codurile ptr. tipurile de intervenții, Anexa 1 privind indicatorii comuni de realizare și rezultat pentru FEDR, pregătirea portofoliului de proiecte aferent perioadei de programare 2021-2027 dedicate identificării nevoilor, problemelor, oportunităților de dezvoltare și potențialelor soluții strategice, elaborarea alocărilor financiare.

Parteneriatul regional are o experiență acumulată pe parcursul a peste două decenii de activitate, timp în care a fost implicat în elaborarea și implementarea Planului de Dezvoltare Regională Sud-Est (PDR SE) și a fost implicat atât în procesul de implementare a PDR SE, prin consultarea actorilor locali/regionali precum și la realizarea Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (RIS3).

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est- RIS3, a fost rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o amplă consultare a actorilor regionali implicați în ariile prioritare de activitate, în care regiunea beneficiază de avantaje competitive și/sau comparative. Procesul a fost însoțit de un amplu proces de descoperire antreprenorială (EDP), concretizat într-un portofoliu de idei de proiecte, construit în două etape: prin intermediul atelierelor de descoperire antreprenorială (7 EDP sectoriale, 2017 și 6 în 2018 și 2019). Etapele derulate în 2017 au fost realizate de către ADR Sud-Est în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. În anul 2018 și 2019 s-a continuat acest proces în baza metodologiei de organizare EDP furnizate de JRC. Structura instituțională de guvernare a RIS3, **Consortiul Regional de Inovare (CRI SE)**, va fi menținută și în cadrul perioadei de programare 2021-2027 și va avea rolul de aproba proiectele destinate structurilor

CDI și de transfer tehnologic și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare ale RIS3 Sud-Est. Procesul iterativ de descoperire antreprenorială a implicat actori cheie din sistemul cvadruplu helix (reprezentanți din administrația locală, reprezentanți din entitățile de educație și cercetare, reprezentanți din mediul de afaceri și din societate civilă) și a stat la baza stabilirii portofoliului regional de proiecte aferent axei prioritare 1 din POR 2014-2020.

Focus-grupurile organizate în 2017, 2018 și 2019 au acoperit domeniile de interes: inginerie și transport naval, industria confecțiilor, industria agroalimentară și pescuit, biotehnologii, ecotehnologii, Turism, - TIC, High Tech, Nanotehnologii și Materiale avansate.

Consortiul Regional (CR) are drept de inițiativă în **domeniul educației și formării profesionale** și a dezvoltării resurselor umane, în relația cu autoritățile locale și alte instituții, în condițiile prezentului cadru general de organizare și funcționare. De asemenea, contribuie prin dialog social și prin antrenarea răspunderii publice a celor implicați, la armonizarea politicilor, strategiilor și acțiunilor concrete în domeniul educației și formării profesionale cu cerințele complexe, generale și specifice ale mediului economic, social și cultural, la nivelul Regiunii Sud – Est. Membrii CR sunt reprezentanții ai autorităților publice locale, parteneri ai mediului preuniversitar și universitar, parteneri economici și sociali care contribuie la elaborarea/actualizarea/monitorizarea PRAI.

Președinția CR este asigurată de ADR SE.

Pentru etapele următoare de programare, partenerii regionali vor fi consultați cu privire la structura programului, operațiuni, indicatori, precum și măsurile de îmbunătățire a implementării acestuia.

7. Communication and visibility

Reference: Article 17(3)(i) CPR, Article 42(2) CPR

Text field [4 500]

ADR SE, în calitate de AM, va asigura în conformitate cu art. 41 CPR, vizibilitatea sprijinului în toate activitățile legate de operațiunile sprijinite prin POR SE; informarea publicului cu privire la rolul și realizările obținute prin POR SE se va realiza prin intermediul portalului de internet dezvoltat de către MFE, care oferă acces la toate programele care implică România, precum și prin pagina de web a Autorității de Management www.adrse.ro.

În termen de șase luni de la aprobarea programului, ADR Sud-Est se va asigura că site-ul mai sus menționat cuprinde toate informațiile prevăzute în Art. 42 CPR, inclusiv: obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare disponibile și realizările programelor.

De asemenea, pe parcursul implementării PO, se vor publica pe site-ul web menționat mai sus, cu cel târziu cu o lună înainte de lansarea unei cereri de propuneri, un rezumat al cererilor de propuneri planificate și publicate conținând următoarele date: (a) zona geografică vizată de cererea de propuneri; (b) obiectivul de politică sau obiectivul specific vizat; (c) tipul de solicitanți eligibili; (d) cuantumul total al sprijinului pentru cererea de propuneri; (e) data de începere și de încheiere a cererii de propuneri.

Pentru a susține deplina transparență în ceea ce privește implementarea POR Sud-Est, ADR SE, în calitate de AM va asigura publicarea datelor cu privire la progresul fizic și financiar al programului și în formate deschise și editabile automat, care permit sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor.

8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Reference: Articles 88 and 89 CPR

Table 14: Use of Union contribution based on unit costs, lump sums, flat rates and on financing not linked to costs

Indication of use of Articles 88 and 89 CPR*	Priority No	Fund	Specific objective (Jobs and growth goal) or area of support (EMFF)
Use of reimbursement of eligible expenditure based on unit costs, lump sums and flat rates under priority according to Article 88 CPR	Priority 1	ERDF	SO 1
			SO 2
	Priority 2	ESF+	SO 3
			SO 4
	Priority 3	CF	SO 5
			SO 6
	Priority 4	JTF	SO JTF
	Use of financing not linked to costs according to Article 89 CPR	Priority 1	ERDF
SO 8			
Priority 2		ESF+	SO 9
			SO 10
Priority 3		CF	SO 11
			SO 12
Priority 4		JTF	SO JTF

Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates

Template for submitting data for the consideration of the Commission

(Article 88)

Date of submitting the proposal	
Current version	

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	Estimated proportion of the total financial allocation within the priority to which the SCO will be applied in % (estimate)	Type(s) of operation		Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Type of SCO (standard scale of unit costs, lump sums or flat rates)	Corresponding standard scales of unit costs, lump sums or flat rates
					Code	Description	Code	Description			

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

Did the managing authority receive support from an external company to set out the simplified costs below?

If so, please specify which external company: Yes/No – Name of external company

Types of operation:

1.1. Description of the operation type	
1.2 specific objective	
1.3 Indicator name ⁴²	
1.4 Unit of measurement for indicator	
1.5 Standard scale of unit cost, lump sum or flat rate	
1.6 Amount	
1.7 Categories of costs covered by unit cost, lump sum or flat rate	
1.8 Do these categories of costs cover all eligible expenditure for the operation? (Y/N)	
1.9 Adjustment(s) method	
1.10 Verification of the achievement of the unit of measurement - what document(s) will be used to verify the achievement of the unit of measurement? - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by whom.	

⁴² Several complementary indicators (for instance one output indicator and one result indicator) are possible for one type of operation. In these cases, fields 1.3 to 1.11 should be filled in for each indicator.

- what arrangements to collect and store the data/documents described?	
1.11 Possible perverse incentives or problems caused by this indicator, how they could be mitigated, and the estimated level of risk	
1.12 Total amount (national and EU) expected to be reimbursed	

C: Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data; where the data are stored; cut-off dates; validation, etc.).

2. Please specify why the proposed method and calculation is relevant to the type of operation.

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and attached to this annex in a format that is usable by the Commission.

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs

Template for submitting data for the consideration of the Commission

(Article 89)

Date of submitting the proposal	
Current version	

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	The amount covered by the financing not linked to cost	Type(s) of operation	Conditions to be fulfilled/results to be achieved	Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Envisaged reimbursement to the beneficiaries
							Code	Description		
The overall amount covered										

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

Types of operation:

1.1. Description of the operation type			
1.2 specific objective			
1.3 Conditions to be fulfilled or results to be achieved			
1.4 Deadline for fulfilment of conditions or results to be achieved			
1.5 Indicator definition for deliverables			
1.6 Unit of measurement for indicator for deliverables			
1.7 Intermediate deliverables (if applicable) triggering reimbursement by the Commission with schedule for reimbursements	Intermediate deliverables	Date	Amounts
1.8 Total amount (including EU and national funding)			
1.9 Adjustment(s) method			

<p>1.10 Verification of the achievement of the result or condition (and where relevant, the intermediate deliverables)</p> <ul style="list-style-type: none"> - describe what document(s) will be used to verify the achievement of the result or condition - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by whom. - describe what are the arrangements to collect and store the data/documents 	
<p>1.10a Use of grants in the form of financing not linked to costs</p>	
<p>1.11 Arrangements to ensure the audit trail</p> <p>Please list the body(ies) responsible for these arrangements.</p>	

Appendix 2a: List of planned operations of strategic importance- Article 17(3)

Text field [2 000]

Appendix 4: EMFF action plan for each outermost region

Template for submitting data for the consideration of the Commission

Date of submitting the proposal	
Current version	

1. Description of the strategy for the sustainable exploitation of fisheries and the development of the sustainable blue economy

Text field [30 000]

2. Description of the main actions envisaged and the corresponding financial means

Description of the main actions	EMFF amount allocated (EUR)
Structural support to the fishery and aquaculture sector under the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Compensation for the additional costs under Article 21 of the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Other investments in the sustainable blue economy necessary to achieve a sustainable coastal development <i>Text field [10 000]</i>	

3. Description of the synergies with other sources of Union funding

Text field [10 000]

